2021 m. spalio 20 d., trečiadienis

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

EUROPOS PARLAMENTAS

P9_TA(2021)0425

Strategija „Nuo ūkio iki stalo“

2021 m. spalio 20 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl sąžiningos, sveikos ir aplinkai palankios maisto sistemos pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ (2020/2260(INI))

(2022/C 184/01)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į jos 11, 13, 39 straipsnius, 168 straipsnio 1 dalį, 169 straipsnio 1 dalį, 191 straipsnį, 192 straipsnio 1 dalį ir 349 straipsnį,

— atsižvelgdamas į 2004 m. Tarptautinę sutartį dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių,

— atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1381 dėl ES vykdomo rizikos vertinimo maisto grandinėje skaidrumo ir tvarumo ([1]),

— atsižvelgdamas į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/6 dėl veterinarinių vaistų ([2]),

— atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ([3]), 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/128/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo ([4]), ir į 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1185/2009 dėl pesticidų statistikos ([5]),

— atsižvelgdamas į 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ([6]),

— atsižvelgdamas į 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus ([7]), 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo ([8]) ir 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių ([9]),

([1]) OL L 231, 2019 9 6, p. 1.
([2]) OL L 4, 2019 1 7, p. 43.
([3]) OL L 309, 2009 11 24, p. 1.
([4]) OL L 309, 2009 11 24, p. 71.
([5]) OL L 324, 2009 12 10, p. 1.
([6]) OL L 106, 2001 4 17, p. 1.
([7]) OL L 327, 2000 12 22, p. 1.
([8]) OL L 372, 2006 12 27, p. 19.
([9]) OL L 375, 1991 12 31, p. 1.

— atsižvelgdamas į 1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvą 98/58/EB dėl ūkinės paskirties gyvūnų apsaugos ([10]), atsižvelgdamas į 1999 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvą 1999/74/EB, nustatančią būtiniausius dedeklių vištų apsaugos standartus ([11]), 2007 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvą 2007/43/EB, nustatančią būtiniausias broilerių apsaugos taisykles ([12]), 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvą 2008/120/EB, nustatančią būtiniausius kiaulių apsaugos standartus ([13]), 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvą 2008/119/EB, nustatančią būtiniausius veršelių apsaugos standartus ([14]), 2004 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1/2005 dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir atliekant susijusias operacijas ([15]), 2009 m. rugsėjo 24 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1099/2009 dėl žudomų gyvūnų apsaugos ([16]), 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/429 dėl užkrečiamųjų gyvūnų ligų, kuriuo iš dalies keičiami ir panaikinami tam tikri gyvūnų sveikatos srities aktai („Gyvūnų sveikatos teisės aktas“) ([17]), ir 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/63/ES dėl mokslo tikslais naudojamų gyvūnų apsaugos ([18]),

— atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikatą „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ (COM(2020)0381),

— atsižvelgdamas į savo 2020 m. birželio 19 d. rezoliuciją dėl tarpvalstybinių ir sezoninių darbuotojų apsaugos Europoje COVID-19 krizės metu ([19]),

— atsižvelgdamas į savo 2019 m. gruodžio 18 d. rezoliuciją dėl ES iniciatyvos dėl apdulkintojų ([20]) ir 2019 m. spalio 23 d. rezoliuciją dėl Komisijos reglamento, kuriuo dėl augalų apsaugos produktų poveikio naminėms bitėms vertinimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 546/2011, projekto ([21]),

— atsižvelgdamas į savo 2019 m. lapkričio 28 d. rezoliuciją dėl kritinės klimato ir aplinkos padėties ([22]),

— atsižvelgdamas į savo 2019 m. kovo 13 d. rezoliuciją „Sauganti Europa: švarus oras visiems“ ([23]),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. rugsėjo 13 d. rezoliuciją dėl bendros sveikatos koncepcija grindžiamo Europos kovos su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms (AAM) veiksmų plano ([24]),

— atsižvelgdamas į savo 2018 m. balandžio 17 d. rezoliuciją dėl 7-osios aplinkosaugos veiksmų programos įgyvendinimo ([25]),

— atsižvelgdamas į savo 2017 m. gegužės 16 d. rezoliuciją „Efektyvus išteklių naudojimas: sumažinti maisto atliekų kiekį, padidinti maisto saugą ([26]),

— atsižvelgdamas į savo 2017 m. balandžio 4 d. rezoliuciją dėl moterų ir jų vaidmens kaimo vietovėse ([27]) ir 2018 m. sausio 16 d. rezoliuciją dėl moterų, lyčių lygybės ir su klimatu susijusio teisingumo ([28]),

— atsižvelgdamas į savo 2016 m. birželio 7 d. rezoliuciją dėl technologinių sprendimų tvariam žemės ūkiui ES ([29]),

---

([10]) OL L 221, 1998 8 8, p. 23.
([11]) OL L 203, 1999 8 3, p. 53.
([12]) OL L 182, 2007 7 12, p. 19.
([13]) OL L 47, 2009 2 18, p. 5.
([14]) OL L 10, 2009 1 15, p. 7.
([15]) OL L 3, 2005 1 5, p. 1.
([16]) OL L 303, 2009 11 18, p. 1.
([17]) OL L 84, 2016 3 31, p. 1.
([18]) OL L 276, 2010 10 20, p. 33.
([19]) OL C 362, 2021 9 8, p. 82.
([20]) OL C 255, 2021 6 29, p. 29.
([21]) OL C 202, 2021 5 28, p. 49.
([22]) OL C 232, 2021 6 16, p. 28.
([23]) OL C 23, 2021 1 21, p. 23.
([24]) OL C 433, 2019 12 23, p. 153.
([25]) OL C 390, 2019 11 18, p. 10.
([26]) OL C 307, 2018 8 30, p. 25.
([27]) OL C 298, 2018 8 23, p. 14.
([28]) OL C 458, 2018 12 19, p. 34.
([29]) OL C 86, 2018 3 6, p. 51.

2021 m. spalio 20 d., trečiadienis

— atsižvelgdamas į savo 2015 m. rugsėjo 8 d. teisėkūros rezoliuciją dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl ūkiniais tikslais laikomų ir veisiamų galvijų, kiaulių, avių, ožkų ir arklinių šeimos gyvūnų klonavimo ([30]),

— atsižvelgdamas į savo 2015 m. vasario 11 d. rezoliuciją dėl perdirbtų maisto produktų sudėtyje esančios mėsos kilmės šalies ženklinimo ([31]) ir 2016 m. gegužės 12 d. rezoliuciją dėl privalomos tam tikrų maisto produktų kilmės šalies ar kilmės vietos nuorodos ([32]),

— atsižvelgdamas į Audito Rūmų 2020 m. liepos 9 d. specialiąją ataskaitą Nr. 15/2020 „Laukinių apdulkintojų apsauga Europos Sąjungoje – Komisijos iniciatyvos nebuvo vaisingos“, 2020 m. birželio 5 d. specialiąją ataskaitą Nr. 13/2020 „Biologinė įvairovė žemės ūkio paskirties žemėje: BŽŪP indėlis nesustabdė padėties blogėjimo“, 2020 m. vasario 5 d. specialiąją ataskaitą Nr. 05/2020 „Tausus augalų apsaugos produktų naudojimas: ribota pažanga vertinant ir mažinant rizikas“, 2019 m. sausio 15 d. specialiąją ataskaitą Nr. 02/2019 „Cheminiai pavojai mūsų maiste. ES maisto saugos politika mus saugo, bet susiduriama su sunkumais“, 2018 m. lapkričio 14 d. specialiąją ataskaitą Nr. 31/2018 „Gyvūnų gerovė Europos Sąjungoje: atotrūkio tarp toli siekiančių tikslų ir praktinio įgyvendinimo panaikinimas“, 2017 m. sausio 17 d. specialiąją ataskaitą Nr. 34/2016 „Kova su maisto atliekomis: galimybė pagerinti išteklių naudojimo efektyvumą maisto tiekimo grandinėje“ ir 2019 m. lapkričio 19 d. specialiąją ataskaitą Nr. 21/2019 dėl atsparumo antimikrobinėms medžiagoms problemos sprendimo,

— atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 11 d. Europos aplinkos agentūros ataskaitą „Europos aplinka. Būklė ir raidos perspektyvos 2020 m. Žinios, būtinos siekiant tvarios Europos“,

— atsižvelgdamas į Europos socialinių teisių ramstį,

— atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio mėn. Europos regionų komiteto nuomonę dėl strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ – „Nuo ūkio iki stalo. Vietos ir regionų aspektas“ (NAT-VII/005),

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto, Tarptautinės prekybos komiteto, Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto ir Žuvininkystės komiteto nuomones,

— atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto pranešimą (A9-0271/2021),

A. kadangi Komisijos komunikate dėl strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ nustatytas holistinis požiūris į Europos maisto sistemą, kuriuo vadovaujantis daugiausia dėmesio skiriama žemės ūkio sektoriui, kaip maisto tiekėjui, ir pripažįstama visų veikėjų tarpusavio sąsaja visoje tiekimo grandinėje ir jų bendra atsakomybė siekiant strategijos tikslų, taip pat esminis ūkininkų vaidmuo teikiant viešąsias gėrybes, be kita ko, kovojant su klimato kaita; tačiau kadangi strategija turi būti platesnio užmojo ir pagal ją turi būti atsižvelgiama į vartotojų vaidmenį, teises ir atsakomybę ir į ūkininkų ilgalaikį ekonominį gyvybingumą; kadangi strategija daro didelį poveikį ne maisto žemės ūkio gamybai ir į tai turi būti visapusiškai atsižvelgta;

B. kadangi neseniai paskelbtoje Jungtinio tyrimų centro ataskaitoje „Aplinkos ir klimato tikslų žemės ūkio sektoriuje modeliavimas taikant CAPRI metodą. Atrinktų strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ ir biologinės įvairovės strategijos tikslų galimo poveikio, atsižvelgiant į 2030 m. klimato tikslus ir bendrą žemės ūkio politiką po 2020 m., nagrinėjimas“ ir kituose neseniai atliktuose tyrimuose daroma išvada, kad strategijos tikslų įgyvendinimas turėtų didelį poveikį žemės ūkio gamybai ES; kadangi šiuose tyrimuose pabrėžiama, kad reikia atlikti patikimus mokslinius *ex ante* poveikio vertinimus, apimančius tvarumą ekonominiu, socialiniu ir aplinkos požiūriu, ir visuose pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ atsižvelgti į kaupiamąjį poveikį, galimus kompromisus, priemonių tikslams pasiekti turimumą ir įvairius ūkininkavimo modelius valstybėse narėse;

C. kadangi Europos maisto sistema turėtų užtikrinti aprūpinimą kokybišku maistu ir mitybos saugumą taip, kad būtų prisidedama prie socialinės gerovės ir visuomenės sveikatos, būtų išsaugota ir atkurta tinkama ekosistemos būklė, paisoma planetos galimybių ribų ir užtikrinta gyvūnų sveikata ir gerovė; kadangi šiuo metu visa maisto sistema daro plataus masto poveikį žmonių ir gyvūnų sveikatai ir gerovei bei aplinkai, klimatui ir biologinei įvairovei, be kita ko,

([30]) OL C 316, 2017 9 22, p. 278.
([31]) OL C 310, 2016 8 25, p. 15.
([32]) OL C 76, 2018 2 28, p. 49.

miškų naikinimui ir ekosistemų būklės blogėjimui už ES ribų; kadangi, siekiant suderinamumo su darnaus vystymosi tikslais (DVT), Paryžiaus susitarimu, Biologinės įvairovės konvencija, Tarptautine sutartimi dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių ir ES politika bei įsipareigojimais, reikia toliau tobulinti tai, kaip mes gaminame ir vartojame maistą, gėrimus ir kitus žemės ūkio produktus, ir apskritai siekti nuoseklios trijų tvarumo ramsčių, be kita ko, aplinkos, klimato, biologinės įvairovės, visuomenės sveikatos, ekonomikos ir maisto įperkamumo, gyvūnų gerovės ir ūkininkų, žvejų ir paskesnių maisto grandinės etapų bei kaimo vietovių ir pakrančių zonų veikėjų ekonominio tvarumo srityse, taip tokių socialinių aspektų, kaip darbo ir užimtumo sąlygos ir sveikatos bei saugos standartai, pusiausvyros; kadangi reikia atsižvelgti į kitus svarbius veiksnius, tokius kaip moksliniai tyrimai ir inovacijos, prekybos politika ir atliekų politika;

D. kadangi būtina užtikrinti strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ ir bendroje žemės ūkio bei žuvininkystės politikoje, ES prekybos politikoje, 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijoje, ES miškų strategijoje, Žiedinės ekonomikos veiksmų plane, Bioekonomikos veiksmų plane, Europos klimato teisės akte ir kitose susijusiose ES politikos srityse ir strategijose numatytų priemonių nuoseklumą ir darną; kadangi reikėtų pabrėžti, kad visi importuojami maisto produktai turėtų atitikti tuos pačius tvarumo ir žemės ūkio maisto produktų saugos standartus, kokie taikomi ES;

E. kadangi, remiantis Tarpvyriausybinės mokslinės politinės biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos (IPBES) skaičiavimais, numatoma, kad iki 2050 m. bus smarkiai pakeista 90 proc. žemės, o 75 proc. žemės jau yra smarkiai pakeista; kadangi jau sunyko 85 proc. šlapynių teritorijų ([33]); kadangi biologinė įvairovė yra itin svarbi apsirūpinimo maistu saugumui, žmonių gerovei ir vystymuisi visame pasaulyje; kadangi biologinės įvairovės nykimas kelia pavojų Europos ir pasaulio žemės ūkio gamybai, maisto sistemoms ir mitybai; kadangi nustatyta, kad socialinės ir ekonominės išlaidos, susijusios su žemės degradacija, siekia 5,5–10,5 trln. EUR per metus ([34]);

F. pabrėžia, kad pasaulyje apie 80 proc. miškų sunaikinama plečiant žemės ūkio paskirties žemės plotus ([35]); kadangi tokių produktų kaip alyvpalmių aliejus, mėsa, sojos, kakava, kukurūzai, mediena ir kaučiukas, įskaitant perdirbtus produktus ir susijusias paslaugas, paklausa Sąjungoje yra didelis miškų naikinimo, miškų ir dirvožemio degradacijos, ekosistemų naikinimo ir su tuo susijusių žmogaus teisių pažeidimų ES nepriklausančiose šalyse veiksnys ir jai tenkanti pasaulyje daromo viso galutinio vartojimo poveikio miškų naikinimui dalis yra apie 10 proc. ([36]); kadangi netausi žvejyba daro didelį neigiamą poveikį biologinei įvairovei;

G. kadangi kyla itin didelė grėsmė pusiau natūralioms buveinėms, kurios priklauso nuo žemės ūkio, kaip antai pievoms, ir jų išsaugojimo būklė yra gerokai prastesnė už kitų rūšių buveinių, kurios nepriklauso nuo žemės ūkio; kadangi 45 proc. nuo žemės ūkio priklausomų buveinių būklė yra bloga, palyginti su 31 proc. kitų buveinių;

H. kadangi neracionalus pesticidų naudojimas yra svarbus dirvožemio, vandens ir oro taršos šaltinis ir neigiamai veikia žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatą; kadangi dėl to reikia aktyviau stengtis žymiai sumažinti priklausomybę nuo žalingų pesticidų, jų keliamą riziką ir naudojimą ir trąšų bei antibiotikų naudojimą; kadangi tvaraus ūkininkavimo praktika, tokia kaip tinkamas integruotosios kenkėjų kontrolės įgyvendinimas, agrarinė miškininkystė, agroekologija ir ekologinis ūkininkavimas bei tiksliojo ūkininkavimo būdai, gali padėti rasti sprendimus, kaip sumažinti pesticidų

([33]) IPBES, *2019 Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services*.

([34]) https://www.oecd.org/environment/resources/biodiversity/Executive-Summary-and-Synthesis-Biodiversity-Finance-and-the-Economic-and-Business-Case-for-Action.pdf

([35]) FAO, *State of the World's Forests 2016. Forests and agriculture: land-use challenges and opportunities*, Rome, 2016 (https://www.fao.org/3/i5588e/i5588e.pdf).

([36]) Europos Komisija, *The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation. Final report*. Tyrimas, kurį finansavo Europos Komisija ir atliko VITO, Tarptautinis taikomųjų sistemų analizės institutas, HIVA-Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving ir Nyderlandų tarptautinė gamtos išsaugojimo sąjunga, 2013.

naudojimą ES ir pasauliniu lygmeniu; kadangi iš mokslinių tyrimų ([37]) matyti, kad galima iš esmės sumažinti pesticidų naudojimą nedarant neigiamo poveikio pelningumui ir produktyvumui, visų pirma tuo atveju, kai sykiu yra daugiau prieinamų tvarių alternatyvų;

I. kadangi 2018 m. ES valstybės narės patvirtino daugiau kaip 81 000 tonų pesticidų, kurių sudėtyje yra Europoje draudžiamų medžiagų, eksportą ([38]); kadangi šie pavojingi pesticidai kelia dar didesnį pavojų paskirties šalyse, nes jų naudojimo sąlygos (pvz., apsauginė įranga, purškimas iš oro) ne visada yra tokios griežtos kaip ES; kadangi šie draudžiami pesticidai gali grįžti į ES rinką kaip liekanos importuotuose maisto produktuose; kadangi vykdant stebėsenos programas nustatyta, kad ES rinkoje parduodamuose maisto produktuose aptikta keleto ES draudžiamų naudoti pesticidų liekanų; kadangi 4,5 proc. atvejų jų koncentracija viršijo didžiausią leidžiamąją liekanų koncentraciją, kuri nustatyta siekiant užtikrinti vartotojų saugą ([39]);

J. kadangi ES sparčiai daugėja antsvorio ir nutukimo atvejų ([40]) ir vienas iš dviejų suaugusiųjų turi antsvorio arba yra nutukęs ([41]); kadangi antsvorio ir nutukimo priežastys yra daugialypės, tačiau prasta mityba yra vienas iš pagrindinių veiksnių, prisidedančių prie didelio antsvorio ir nutukimo paplitimo;

K. kadangi skaičiuojama, kad 2017 m. Europos Sąjungoje nesveika mityba nulėmė daugiau kaip 950 000 mirčių (vieną iš penkių) ir buvo prarasta daugiau kaip 16 mln. sveiko gyvenimo metų, daugiausia dėl širdies ir kraujagyslių ligų ir vėžio, ([42]); kadangi endokrininę sistemą ardančių medžiagų poveikis, daromas per maistą ir maisto pakuotes, taip pat kelia didelę grėsmę visuomenės sveikatai ([43]);

L. kadangi nuo 1940 m. maždaug pusė zoonozių, kuriomis užsikrėtė žmonės, atsirado dėl žemės naudojimo pokyčių ([44]); kadangi gyvūnų sveikata yra esminis bet kokios tvarios maisto sistemos elementas ir poveikis gyvūnų sveikatai daro tiesioginę įtaką maisto sistemos tvarumui;

M. kadangi skaičiuojama, kad ES kasmet susidaro 88 mln. tonų maisto atliekų ir su tuo susijusios išlaidos sudaro apie 143 mlrd. EUR ([45]); kadangi maisto švaistymas daro didžiulį poveikį aplinkai ir lemia apie 6 proc. viso ES išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio ([46]); kadangi ES daugiausia maisto atliekų išmeta namų ūkiai (53 proc.) ir perdirbimo sektorius (19 proc.) ([47]); kadangi 10 proc. maisto atliekų ES yra susiję su datos žymėjimu ir tuo, kad vartotojai nesupranta, kaip skaityti ir naudoti duomenų žymėjimo sistemą ([48]);

N. kadangi antibiotikų pardavimo Europos gyvulininkystės ūkiams apimtis 2011–2016 m. sumažėjo 18,5 proc. ([49]) ir dėl to 2011–2018 m. laikotarpiu antibiotikų naudojimas ES žemės ūkyje sumažėjo 35 proc., ir daugumoje valstybių narių maistiniams gyvūnams skirtų antimikrobinių medžiagų vartojimas yra mažesnis arba daug mažesnis nei žmonėms

---

([37]) Lechenet, M., Dessaint, F., Py, G. et al. *Reducing pesticide use while preserving crop productivity and profitability on arable farms*, Nature Plants 3, 17008, 2017.
([38]) https://www.publiceye.ch/en/topics/pesticides/banned-in-europe
([39]) Europos maisto saugos tarnyba, *The 2019 European Union report on pesticide residues in food*, EFSA Journal, 2019. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6491
([40]) Eurostatas, *Overweight and obesity – BMI statistics*.
([41]) Eurostatas, *The European Health Interview Survey, Wave 2*, 2013.
([42]) https://knowledge4policy.ec.europa.eu/health-promotion-knowledge-gateway/eu-burden-non-communicable-diseases-key-risk-factors_en
([43]) Muncke, J. et al., „Impacts of food contact chemicals on human health: a consensus statement“ *Environmental Health, 19*.
([44]) Keesing, F. et al., „Impacts of biodiversity on the emergence and transmission of infectious diseases“, *Nature 468*, pp. 647-652, 2010.
([45]) EU-Fusions, *Estimates of European food waste levels*, final report, 2016.
([46]) FAO, *Food wastage footprint & climate change*.
([47]) EU-Fusions, *Estimates of European food waste levels*, final report, 2016.
([48]) ICF, *Market study on date marking and other information provided on food labels and food waste prevention*, final report for the European Commission, 2018.
([49]) EMA: Sales of veterinary antimicrobial agents in 30 European countries. Trends from 2010 to 2016. Eighth ESVAC report (europa.eu).

skirtų antimikrobinių medžiagų vartojimas ([50]); kadangi vis dėlto yra didelių skirtumų tarp valstybių narių ir kai kurių antimikrobinių medžiagų vartojimas vis dar yra per didelis ([51]); kadangi atsparumas antimikrobinėms medžiagoms kelia didelę grėsmę žmonių sveikatai; kadangi antibiotikų naudojimo gyvulininkystės srityje mažinimas ir sumažinimas iki minimumo padės sulėtinti jo atsiradimą ir plitimą;

O. kadangi dar 2018 m. Tarpvyriausybinė klimato kaitos komisija (IPCC) paskelbė specialiąją ataskaitą dėl visuotinio atšilimo 1,5 °C, kurioje teigiama, jog siekiant užtikrinti, kad visuotinis atšilimas neviršytų 1,5 °C, reikės sparčių, plataus užmojo ir precedento neturinčių permainų visais visuomenės aspektais; kadangi klimato kaita ir biologinės įvairovės nykimas dėl pasikartojančių sausrų, potvynių, miškų gaisrų ir naujų kenkėjų kelia vis didesnę grėsmę apsirūpinimo maistu saugumui ir pragyvenimo šaltiniams; kadangi maisto sistemose išmetama 29 proc. pasaulyje išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio ir tai daro itin didelį poveikį klimatui, biologinei įvairovei, vandeniui, orui, dirvožemiui ir anglies dioksido absorbentams; kadangi ES žemės ūkio sektoriuje išmetama apie 10 proc. viso ES išmetamo ŠESD kiekio ir esama didelių skirtumų tarp valstybių narių – žemės ūkio sektoriuje išmetama nuo 3 iki 33 proc. nacionalinio išmetamo ŠESD kiekio ([52]);

P. kadangi nuo 1990 m. Europos žemės ūkyje išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis buvo sumažintas apie 20 proc.; kadangi išmetamo ŠESD kiekio mažėjimas nuo 2012 m. gerokai sulėtėjo ir kai kuriais metais jo kiekis netgi padidėjo ([53]); kadangi žemės ūkyje galima aktyviai prisidėti prie anglies dioksido sekvestracijos didinant natūralių anglies dioksido absorbentų skaičių, t. y. taikant gamtos ir ekosisteminiais procesais pagrįstus sprendimus, pvz., plataus masto sėjomainą, tarpinių kultūrų auginimą, permakultūrą, agrarinės miškininkystės sistemą, miškininkystę, agroekologiją ir atkuriant ekosistemas, visų pirma atkuriant ir išlaikant durpynus, kaip būdą didinti natūralių anglies dioksido absorbentų skaičių ir sekvestraciją;

Q. kadangi žemės ūkis yra trečias pagal svarbą pirminio kietųjų dalelių (PM10) išmetimo šaltinis ES, kaip pabrėžė Europos aplinkos agentūra; kadangi žemės ūkio sektoriuje išmetamas amoniako (NH_3) kiekis prisideda prie didelės kietųjų dalelių koncentracijos, kuri kiekvieną pavasarį susidaro visoje Europoje, taip pat prie trumpalaikio ir ilgalaikio neigiamo poveikio sveikatai;

R. kadangi ES suvartoja septynis kartus daugiau azoto ir tris kartus daugiau fosforo, nei būtų tvaru ir atitiktų planetos galimybes ([54]);

S. kadangi išsamesnė informacija apie gyvavimo ciklą ir patikimesnis tiekimo grandinės informacijos sekimas ir stebėsena yra būtini norint įvertinti pažangą, padarytą siekiant mažinti Europos maisto sistemos poveikį aplinkai;

T. kadangi daugiafunkcio žemės ūkio maisto produktų sektoriaus Europos modelis, kurį sudaro įvairūs ūkininkavimo modeliai ir kurio varomoji jėga yra šeimos ūkiai, yra pagrindinė ES ekonomikos ir visuomenės sudedamoji dalis ir turi užtikrinti konkurencingą, aukštos kokybės ir diversifikuotą maisto gamybą, apsirūpinimo maistu saugumą, vietos tiekimo grandines, gerąją žemės ūkio praktiką, žemės ir vandens išteklių apsaugą, aukštus aplinkos ir gyvūnų gerovės standartus ir gyvybingas kaimo vietoves visoje ES; kadangi tinkamai remiama žemės ūkio politika paskatins perėjimą prie labiau vietinių tiekimo grandinių ir tvaresnės ūkininkavimo praktikos ir taip bus užtikrinti aukštesni aplinkos ir gyvūnų gerovės standartai;

U. kadangi svarbu pabrėžti, kad labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės atlieka esminį vaidmenį ES žemės ūkio sektoriuje visais tiekimo grandinės etapais – nuo perdirbimo iki mažmeninės prekybos – siekiant strategijos tikslų;

([50]) ECDC/EFSA/EMA second joint report on the integrated analysis of the consumption of antimicrobial agents and occurrence of antimicrobial resistance in bacteria from humans and food-producing animals, 2017.

([51]) ECA, *Addressing antimicrobial resistance: progress in the animal sector, but this health threat remains a challenge for the EU*, 2019.

([52]) EEA, Data viewer on greenhouse gas emissions and removals, sent by countries to UNFCCC and the EU Greenhouse Gas Monitoring Mechanism, žr. ir IEEP 2019, Net-Zero Agriculture in 2050: How to get there (https://ieep.eu/publications/net-zero-agriculture-in-2050-how-to-get-there).

([53]) EEA greenhouse gas – data viewer — European Environment Agency (europa.eu).

([54]) Europos aplinkos agentūros ataskaita Nr. 1/2020.

V. kadangi žemės ūkio sektorius turi ir toliau gaminti saugų, maistingą maistą ir sykiu išsaugoti ir tvariau valdyti žemę, ir visa tai padeda kovoti su gyventojų skaičiaus mažėjimu kaimo vietovėse; kadangi Europos ūkininkai laikosi aukščiausių standartų pasaulyje ir gamina kokybiškus maisto produktus ne tik Europos piliečiams, bet ir viso pasaulio gyventojams; kadangi žemės ūkis yra itin vertingas strateginiu požiūriu, tačiau vos daugiau nei per dešimtmetį išnyko keletas milijonų ūkių, t. y. daugiau kaip trečdalis visų Europos ūkių, ir didžioji jų dauguma buvo mažos šeimos įmonės;

W. kadangi Europos žemės ūkio perėjimui prie tvaresnės praktikos ir žiediškumo reikės didelių investicijų ir, kaip išankstinės sąlygos, atitinkamų galimybių gauti finansavimą; kadangi EIB yra įsipareigojęs didinti savo investicijų į klimato srities veiksmus ir tvarumą aplinkos atžvilgiu finansavimo dalį, kad nuo 2025 m. ji siektų 50 proc. jo operacijų; kadangi tai būtų galima panaudoti diegiant technologijas, kuriomis būtų prisidedama prie tvarios praktikos ir žemės ūkio bei žiedinės ekonomikos sąsajos stiprinimo;

X. kadangi gera dirvožemio būklė didina žemės gebėjimą gaminti maistą, filtruoti vandenį ir absorbuoti anglies dioksidą, taigi padeda ne tik stabilizuoti klimatą, bet ir užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą, atkurti biologinę įvairovę, apsaugoti mūsų žemės ūkio paskirties žemę ir kurti sveikesnę maisto sistemą; kadangi regeneracinis ūkininkavimas, kaip maisto gamybos ir žemėtvarkos metodas, galėtų sumažinti šiuos iššūkius ir taip prisidėti prie perėjimo prie itin atsparios žemės ūkio sistemos, pagrįstos tinkamu žemės ir dirvožemio valdymu;

Y. kadangi svarbu, kad vartotojai būtų visapusiškai informuojami, jiems būtų sudarytos galimybės ir jie būtų įgalinti priimti informacija pagrįstus sprendimus dėl maisto produktų; kadangi tam būtina geros būklės ir patikima su maistu susijusi aplinka, kurioje būtų užtikrintas skaidrumas ir tai, kad sveikas ir tvarus pasirinkimas taip pat būtų lengvas ir prieinamas pasirinkimas visiems, ir būtų puoselėjami ir skatinami vartojimo modeliai, kurie prisidėtų prie žmonių sveikatos, kartu užtikrinant tvarų gamtos ir žmogiškųjų išteklių naudojimą ir didelę gyvūnų gerovę; kadangi vien informacijos teikimo, švietimo ir informuotumo didinimo kampanijų neužtenka, kad būtų pasiekti norimi pokyčiai ir pereita prie tvaresnio ir sveikesnio vartotojų pasirinkimo, nes jiems įtaką gali daryti tokie aspektai kaip normos ir papročiai, kaina, patogumas, įpročiai ir siūlomo maisto pateikimo būdai; kadangi vis dėlto informacijos turintys piliečiai ir švietimas gali atlikti svarbų su paklausa susijusį vaidmenį siekiant Europos klimato, efektyvaus išteklių naudojimo ir biologinės įvairovės tikslų; kadangi privalomas maisto medžiagų sudėties ir kilmės ženklinimas ir suprantama informacija apie gyvūnų gerovę ir tvarumą, pateikiami iš esmės ant visų maisto produktų, ir viešas informacijos teikimas apie tikrą gamybos kainą gali padėti nukreipti vartotojus sveikos, tvarios ir saugios mitybos link; kadangi informacija vartotojams taip pat turėtų būti pritaikyta skaitmeniniam amžiui, nė vieno nepaliekant nuošalyje;

Z. kadangi Vidužemio jūros regiono mityba, kurią UNESCO 2010 m. pripažino kaip žmonijos nematerialųjį kultūros paveldą, yra žinoma kaip sveika, subalansuota mityba, turinti didelę maistinę, socialinę ir kultūrinę vertę, pagrįsta pagarba teritorijai ir biologinei įvairovei; ja užtikrinama, kad būtų išsaugota ir plėtojama tradicinė veikla ir amatai, susiję su žvejyba, tvaria medžiokle ir žemės ūkiu, ir ji atlieka apsauginį vaidmenį vykdant pirminę ir antrinę pagrindinių lėtinių degeneracinių ligų prevenciją;

AA. kadangi vanduo ir žemės ūkis yra neatsiejamai susiję ir tvari vandentvarka žemės ūkio sektoriuje yra itin svarbi, siekiant sudaryti sąlygas kokybiškų ir tinkamų maisto produktų gamybai ir užtikrinti vandens išteklių išsaugojimą;

AB. kadangi padidėjo maisto rinkos globalizacija ir dėl to padidėjo ES ir ES nepriklausančių šalių laisvosios prekybos susitarimų svarba;

AC. kadangi reikia atsižvelgti į rezultatus, kurie pasiekti įgyvendinant šiuo metu galiojančius aplinkosaugos standartus;

AD. kadangi dėl COVID-19 pandemijos susidarė sudėtinga padėtis, kuri padarė poveikį visiems Europos žemės ūkio produktų maisto grandinės subjektams, pradedant pirmine gamyba ir baigiant viešbučių ir restoranų sektoriumi;

AE. kadangi Europos maisto sistema atliko itin svarbų vaidmenį kilus COVID-19 pandemijai ir pasirodė esanti atspari, nes ūkininkai ir jų kooperatyvai bei gamintojų organizacijos, maisto vertės grandinėje dirbantys darbuotojai, perdirbėjai, platintojai ir mažmenininkai bendradarbiavo sudėtingomis sąlygomis, be kita ko, kai buvo taikomos izoliavimo priemonės, ir patyrė su sveikata susijusių pavojų, kad Europos vartotojai ir toliau galėtų be kliūčių gauti saugių, įperkamų ir kokybiškų produktų, ir sykiu buvo paisoma vidaus rinkos vientisumo; kadangi ES vidaus rinka ir žemės ūkio sistema iš esmės greitai įveikė per COVID-19 krizę kilusius tiekimo sutrikimus, tačiau krizė atskleidė tam tikras pažeidžiamas sudėtingų maisto tiekimo grandinių vietas ir parodė, kad reikia užtikrinti ilgalaikį apsirūpinimo maistu saugumą, atsparumą ir trumpas tiekimo grandines; kadangi šiomis aplinkybėmis labai svarbu pabrėžti apsirūpinimo maistu saugumo ir tiekimo grandinių saugumo vertę visiems ES piliečiams ir tai, kad svarbu turėti visas būtinas priemones ūkininkams, kad jie galėtų tvariai gaminti įvairius maisto produktus;

AF. kadangi, nors ūkininkų teisės 2004 m. buvo įtvirtintos FAO tarptautinėje sutartyje dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių, bet intelektinės nuosavybės taisyklės dažnai neatitiko jų, todėl buvo pakenkta tradicinėms ir vietinėms sėklų sistemoms;

AG. kadangi vartotojai vis labiau nerimauja dėl gyvūnų gerovės ir gyvūnų sveikatos; kadangi aukštas gyvūnų gerovės lygis yra svarbus darniam vystymuisi ir gali sustiprinti Europos ūkininkų ekonominį tvarumą ir tvarumą aplinkos atžvilgiu, jeigu bus sukurta nauja rinka, kurioje ūkininkai galėtų parduoti produktus, pagamintus laikantis aukštesnių gyvūnų gerovės standartų; kadangi Komisija paskelbė apie esamų gyvūnų gerovę reglamentuojančių teisės aktų, įskaitant gyvūnų vežimą ir skerdimą, vertinimą ir persvarstymą; kadangi horizontaliosios taisyklės, kuriomis siekiama apsaugoti ūkinius gyvūnus, kartu su moksliškai pagrįstais konkrečių rūšių gyvūnų gerovės reikalavimais, taikomais visų ūkinių rūšių gyvūnams, būtų labai naudingi gyvūnų gerovei; kadangi, atsižvelgiant į teisės aktų pakeitimus, pereinamieji laikotarpiai ir parama ūkininkams yra labai svarbūs, kad būtų sudarytos sąlygos tvaresniam ūkininkavimui ir padidinta gyvūnų gerovė;

AH. kadangi geografinės nuorodos yra neatmenamų laikų ES paveldo išdava ir žmogaus prisitaikymo prie aplinkos vaisius, taip pat ES tapatybės išraiška;

AI. kadangi itin svarbu kovoti su sukčiavimu maisto produktų srityje ir nesąžininga praktika, t. y. pripažinti, kad esama nesąžiningos praktikos, ir ją tirti;

1. palankiai vertina strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ užmojus ir tikslus, kaip svarbią priemonę užtikrinant tvarią, sąžiningą, sveiką, gyvūnams palankią, labiau regioninę, diversifikuotą ir atsparią maisto sistemą, kuri yra labai svarbi siekiant Europos žaliojo kurso komunikate ir DVT nustatytų tikslų; pabrėžia, kad esama neatsiejamų ryšių tarp sveikų žmonių, sveikos visuomenės, sveikų gyvūnų ir sveikos planetos; pabrėžia, kad ši strategija yra labai svarbi siekiant užtikrinti, kad maisto sistema, įskaitant gyvūnų ir augalų auginimą, atitiktų planetos galimybes, kartu pabrėžia, kad svarbu užtikrinti deramas darbo ir užimtumo sąlygas ir sąžiningas galimybes visoje maisto vertės grandinėje ir kad reikia pasiekti, kad būtų laikomasi tinkamo ir subalansuoto politinio požiūrio; ragina Komisiją kuo greičiau įgyvendinti strategiją konkrečiais teisėkūros ir ne teisėkūros veiksmais, kartu taikant tinkamus pereinamojo laikotarpio finansinės paramos mechanizmus;

Būtinybė imtis veiksmų

2. primena, kad poveikio vertinimai yra neatsiejama ES taisyklių rengimo proceso dalis; palankiai vertina Komisijos pranešimą dėl ketinimo vadovaujantis geresnio reglamentavimo gairėmis atlikti išsamius visų pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ pateiktų teisėkūros iniciatyvų poveikio vertinimus, įskaitant viešas konsultacijas, be kita ko, vertinimus, susijusius su veiksmingais kiekybiniais tikslais ([55]); pabrėžia, kad šie išankstiniai moksliniai poveikio vertinimai turėtų apimti patikimus poveikio aplinkai vertinimus, juose, laikantis holistinio ir sisteminio požiūrio, turėtų būti aptarti trys tvarumo aspektai (aplinkos, ekonominis ir socialinis, įskaitant sveikatą) ir apsvarstytas bendras poveikis, jie turėtų apimti neveikimo išlaidas, susijusias su tiesioginiu ir ilgalaikiu poveikiu žmonių sveikatai, aplinkai, biologinei įvairovei ir bendram tvarumui, ir turėtų būti atsižvelgta į kartų kaitą, galimus politikos tikslų kompromisus, galimybes pasiekti siektinas reikšmes ir įvairius ūkininkavimo modelius ES valstybėse narėse; pažymi, kad svarbu aprašyti kiekvienos atskiros siektinos reikšmės

([55]) S. Kyriakides atsakymai į klausimą, į kurį atsakoma raštu, Nr. E-000689/2021.

apskaičiavimo metodus, bazinius rodiklius ir bazinius laikotarpius, ir pabrėžia, kad reikia bendradarbiauti, konsultuotis ir bendradarbiauti su valstybėmis narėmis; patvirtina, kad pirmąją strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ laikotarpio vidurio peržiūrą planuojama atlikti 2023 m. viduryje; pabrėžia, kad atliekant šį laikotarpio vidurio vertinimą reikia nuodugniai ir laikantis holistinio bei sisteminio metodo atsižvelgti į bendrą visų veiksmų poveikį, apimant visus tvarumo aspektus, nesvarbu, ar tai būtų aplinkos, ekonominis ar socialinis aspektas, įskaitant sveikatą;

3. palankiai vertina tai, jog pranešta apie įrodymais pagrįstą pasiūlymą dėl tvarias maisto sistemas reglamentuojančios teisės aktų sistemos, kuri būtų grindžiama skaidriais duomenimis ir kurioje būtų atsižvelgiama į naujausias mokslo žinias; ragina Komisiją pasinaudoti šiuo pasiūlymu, siekiant nustatyti perspektyvią holistinę, subalansuotą, integruotą ir aplinkos, socialiniu bei ekonominiu požiūriu tvarią bendrą maisto politiką, prie kurios prisidėtų visi subjektai ir kuria būtų siekiama sumažinti ES maisto sistemos aplinkosauginį pėdsaką ir poveikį klimatui, taip pat sumažinti jos neigiamą poveikį biologinei įvairovei ir žmonių bei gyvūnų sveikatai ir gerovei, kad ne vėliau kaip 2050 m. Europa taptų pirmuoju neutralaus poveikio klimatui ir beveik nulinės taršos žemynu, ir stiprinti jos atsparumą, siekiant užtikrinti vidutinės trukmės ir ilgalaikį apsirūpinimo maistu saugumą klimato kaitos, aplinkos būklės blogėjimo ir biologinės įvairovės nykimo sąlygomis; pabrėžia, kad reikia užtikrinti ekonominį ir socialinį tvarumą visoje maisto grandinėje, nes geros socialinės ir ekonominės perspektyvos ir įvairių susijusių sektorių konkurencingumas padės pasiekti strategijos tikslus; ragina ES vadovauti visuotiniam perėjimui prie tvarumo „nuo ūkio iki stalo“, remiantis daugiafunkcio žemės ūkio sektoriaus, kuris yra tvarus aplinkos, socialiniu (įskaitant sveikatos) ir ekonominiu požiūriu, principu, JT Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) agroekologijos principais ir JT apibrėžta teise į maistą, kartu užtikrinant didesnį politikos nuoseklumą ir suderinamumą, kad visi Europos maisto sistemos subjektai galėtų vykdyti ilgalaikį planavimą, grindžiamą realiais ir skaidriais SMART (konkrečiais, išmatuojamais, pasiekiamais, aktualiais, per nustatytą laiką įvykdytinais) tikslais; pabrėžia, kad reikia skubiai ir ryžtingai keisti politiką ir teisės aktus atsižvelgiant į gausius mokslinius įrodymus, kad reikia didinti dabartinės maisto sistemos tvarumą, ir į didesnes išlaidas, patiriamas dėl neveikimo, ir pabrėžia inovacijų ir tvarios praktikos svarbą; siūlo atsižvelgti į atitinkamus kiekvienos valstybės atskaitos scenarijus ir pasiektą pažangą bei į konkrečias (regionines) sąlygas, kartu skatinant valstybes nares keistis praktine patirtimi ir geriausia praktika; pabrėžia, kad reikia įtraukti ištisas maisto ir gėrimų grandines, įskaitant gamybą, perdirbimą, rinkodarą, sandėliavimą, platinimą pasitelkiant vežimą, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas, mažmeninę prekybą, šalinimą ir antrinių medžiagų perdirbimą; ragina šiame pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto visapusiškai atsižvelgti į ūkinių gyvūnų gerovę, nes tai yra neatskiriama maisto darnumo dalis;

4. pritaria tam, kad būtų rengiami maisto politikos strateginiai planai ([56]), kurių tikslas – palengvinti, skatinti ir išplėsti naują ir esamą nacionalinę, regioninę ir vietos maisto politiką, kartu atsižvelgiant į sudėtingą maisto nepritekliaus Europoje klausimą; pabrėžia, kad svarbu šiuos planus paremti nepriklausomais ir nešališkais mokslo duomenimis ir moksliniais tyrimais ir įtraukti įvairiausią požiūrį turinčius suinteresuotuosius subjektus, kad būtų užtikrintas šio proceso teisėtumas ir įtraukumas; pabrėžia, kad būtinas naujas kompleksinis požiūris į valdymą, kad būtų užtikrintas ES maisto ir ūkininkavimo politikos ir šioms sritims įtaką darančios politikos, tokios kaip prekybos, energetikos, konkurencijos ir klimato, suderinamumas, siekiant padidinti sinergiją, išvengti kompromisų ir juos valdyti; todėl ragina vykdyti struktūrinį Parlamento, valstybių narių ir visų maisto sistemos dalyvių, įskaitant piliečius, dialogą, siekiant pasinaudoti visomis šios strategijos teikiamomis galimybėmis ir aptarti trūkumus, galimybes ir iššūkius plėtojant ir įgyvendinant holistinę bendrą ES maisto politiką; ragina Komisiją skatinti visuomenės diskusiją dėl bendro tvarumo supratimo rengiantis pateikti savo pasiūlymą dėl teisinio pagrindo tvariai maisto sistemai, kuri galiausiai turės būti pagrįsta vienu suderintu požiūriu į visus tvarumo aspektus;

5. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą parengti nenumatytų atvejų planą maisto tiekimui ir aprūpinimui maistu užtikrinti, kad būtų galima koordinuoti bendrą Europos atsaką į su maisto sistemomis susijusias krizes; primygtinai tvirtina, kad būtinas prevencinis požiūrius, siekiant išvengti žmonių, įmonių ar valstybių narių panikos ir pernelyg jautraus reagavimo; mano, kad tai būtų tinkamas atsakas į augančius lūkesčius dėl aprūpinimo maistu, į kuriuos būtina atsakyti Europos lygmeniu; primygtinai ragina Komisiją svarstyti strateginių maisto atsargų klausimus taip, kaip tai daroma dėl strateginių naftos atsargų visoje Sąjungoje;

([56]) Institute for European Environmental Policy (IEEP) and Ecologic Institute, Think2030 policy paper, *European food and agriculture in a new paradigm: Can global challenges like climate change be addressed through a farm to fork approach?*, 2021 (https://think2030.eu/wp-content/uploads/2021/02/European-food-and-agriculture-in-a-new-paradigm-WEB.pdf).

6. pabrėžia, kad būtina imtis veiksmų siekiant skatinti tvarų ūkininkavimą, mažinti pesticidų naudojimą ir su jais susijusią riziką, apsaugoti ir atkurti dirvožemio ekosistemas ir pagausinti tų kraštovaizdžio elementų žemės ūkio paskirties žemėje, kurie padeda atkurti pagal gamtos direktyvas saugomas rūšis ir buveines, įskaitant apdulkintojus ir jų buveines; primena, kad žemės ūkio našumas ir atsparumas priklauso nuo tvaraus gamtos išteklių valdymo, siekiant užtikrinti ilgalaikį mūsų maisto sistemų tvarumą;

7. pabrėžia, kad Europos vartotojai, ūkininkai ir įmonės yra suinteresuoti sėkmingai pereiti prie tvaresnės maisto sistemos; pabrėžia, kad šį perėjimą gali palengvinti geresnis suinteresuotųjų subjektų informavimas ir žemės ūkio politikos priemonės; pabrėžia, kad ekologinė pertvarka maisto gamybos srityje ir su tuo susijęs indėlis į klimato kaitos švelninimą galėtų būti naudingi visiems pirminiams gamintojams, aplinkai, ekonomikai ir visai visuomenei, nes būtų tiekiama užtektinai tvaraus, saugaus, įperkamo, sveiko ir maistingo maisto, ir tai galima pasiekti taikant subalansuotą požiūrį, pagal kurį užtikrinama tvarios praktikos ir ekonominių galimybių sinergija; pakartoja, kad, siekiant užtikrinti proporcingą sektoriaus indėlį, žemės ūkis turėtų būti tikslais ir paskatomis grindžiama ES siekio ne vėliau kaip iki amžiaus vidurio pereiti prie nulinio išmetamųjų teršalų kiekio dalis, kartu sprendžiant išmetamųjų teršalų, susijusių su Europos maisto gamyba ir vartojimu, bet išmetamų ne Europoje, problemą; pabrėžia, kad ūkininkų dalyvavimas klimato politikos veiksmuose ir susijusi parama jiems yra itin svarbūs siekiant pasaulinių klimato kaitos švelninimo tikslų ir DVT, nekeliant pavojaus pasauliniam aprūpinimo maistu ir mitybos saugumui ir nė vieno nepaliekant nuošalyje;

8. pabrėžia, kad reikia užtikrinti strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ ir Europos žaliojo kurso tikslų suderinamumą, be kita ko, klimato, biologinės įvairovės, nulinės taršos ir sveikatos srityse; pabrėžia, kad biologinės įvairovės išlaikymas ir didinimas yra būtinas ES ir pasaulio aprūpinimui maistu užtikrinti ir kad turi būti užtikrintas suderinamumas su ES biologinės įvairovės strategija, įskaitant tinklo „Natura 2000“ ir saugomų jūrų teritorijų indėlį remiant sveiko maisto gamybą, ir suderinamumas su bendra žemės ūkio politika (BŽŪP), bendra žuvininkystės politika (BŽP), ES prekybos politika ir ES bioekonomikos strategija; pabrėžia, kad DVT yra tinkama sistema, kurią taikant nuosekliai ir sistemingai integruojami aplinkos, socialiniai ir ekonominiai tikslai ir sudaromos sąlygos rengti kompleksinę politiką, kuri geriau atspindėtų kiekvieno politikos tikslo tarpusavio sąsajas; primena, kad kartu su ekonominiais ir aplinkos aspektais į visas būsimas strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ iniciatyvas turi būti visapusiškai integruotas ir socialinis aspektas, kad būtų užtikrintas taip reikalingas politikos suderinamumas darnaus vystymosi labui; primygtinai ragina kaip tvarumo kriterijus įtraukti darbo sąlygų gerinimą pagal aštuonias pagrindines Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijas, kolektyvines derybas ir socialinę apsaugą;

Gyventojams, darbuotojams, gamintojams, platintojams ir aplinkai palankios maisto grandinės kūrimas

9. palankiai vertina sprendimą peržiūrėti Tausiojo pesticidų naudojimo direktyvą ir pesticidų, maisto medžiagų iš organinių ir mineralinių šaltinių praradimo ir antibiotikų naudojimo mažinimo tikslus ir yra įsitikinęs, kad šiuos tikslus tikrai įmanoma pasiekti, tačiau jų pasiekiamumas priklauso nuo saugesnių, veiksmingų ir efektyvių alternatyvų prieinamumo; pabrėžia, kad norint įvykdyti šią transformaciją svarbus papildomas holistinis švietimas ir komunikacija, vykdomi, be kita ko, teikiant konsultavimo paslaugas; pabrėžia, kad šie mažinimo tikslai turi būti privalomojo pobūdžio ir kad svarbu jų siekti taikant holistinius, prevencinius ir žiedinius metodus, pvz., ekologinę ir agroekologinę praktiką, inovatyvią tvarią žemės ūkio praktiką, kai tinkama, tikslųjį ūkininkavimą ir integruotosios pasėlių ir kenkėjų kontrolės praktiką, taip pat naudoti tvarias alternatyvas, paremtas gyvavimo ciklo perspektyva; pabrėžia, kad reikia nustatyti sparčias necheminių nedidelės rizikos pesticidų vertinimo, autorizacijos ir registravimo procedūras, kartu užtikrinant, kad jų vertinimas būtų toks pat griežtas kaip ir kitų medžiagų; primygtinai reikalauja, kad kiekviena valstybė narė, atsižvelgdama į savo klimato ir žemės ūkio gamybos ypatumus, atlikdama BŽŪP strateginių planų ir kitų atitinkamų politikos priemonių peržiūrą, nustatytų tvirtus, veiksmingus ir per nustatytą laiką įvykdytinus kiekybinius mažinimo tikslus, kuriais, laikantis žaliojo kurso nulinės taršos tikslo, būtų siekiama iki nulio sumažinti žemės ūkio sektoriuje išmetamų teršalų kiekį dirvožemyje, požeminiame vandenyje, paviršiniame vandenyje ir ore, kartu taikant aiškiai apibrėžtas konkrečioms kultūroms skirtas paramos priemones, kuriomis būtų užtikrinama atskaitomybė ir vykdymas visais lygmenimis, ir naudojant nepriklausomus ir išsamius duomenis, kad būtų galima pasiekti šiuos tikslus, taip pat teikiant paramą ir vykdant mokymus, kad tikslai būtų įgyvendinti ūkiu lygmeniu, ir vykdant mokslinius tyrimus bei plėtrą, kad būtų rasti tvaraus

ūkininkavimo sprendimai; ragina Komisiją remti valstybes nares joms tobulinant savo pesticidų naudojimo taisyklių priežiūros, stebėsenos ir tinkamo vykdymo užtikrinimo sistemas ir pagerinti komunikaciją su galutiniais naudotojais bei didinti jų informuotumą; pakartoja savo raginimą į teisės aktus perkelti pirmiau minėtus tikslus ir uždavinius, be kita ko, atliekant Tausiojo pesticidų naudojimo direktyvos peržiūrą, ir ragina Komisiją paaiškinti, kaip ji spręs pavienių valstybių narių indėlio siekiant Sąjungos masto privalomų tikslų klausimą, sykiu užtikrindama vienodas sąlygas, ir paaiškinti šių tikslų pradines vertes, atsižvelgiant į skirtingus kiekvienos valstybės narės išeities taškus, dedamas pastangas ir ypatumus, taip pat aiškiai apibrėžti daugelį nesintetinių ir kitokių šiuo metu jau žinomų alternatyvų, jų prieinamumą ir poveikį sektoriaus gyvybingumui, ūkininkų pajamoms ir apsirūpinimo maistu saugumui ir ragina Komisiją parengti sintetinių medžiagų naudojimo žemės ūkyje mažinimo planą; ragina Komisiją remti valstybes nares ir ypatingą dėmesį skirti specifinėms sąlygoms, kurios taikomos pesticidų naudojimui požeminio vandens telkinių apsaugos zonose, vykdant geresnę komunikaciją, stebėseną ir patikras;

10. pabrėžia, kad integruotoji kenkėjų kontrolė atlieka esminį vaidmenį mažinant priklausomybę nuo pesticidų, ir ragina valstybes nares užtikrinti, kad ji būtų taikoma ir kad jos taikymas būtų sistemingai vertinamas ir stebimas; ragina valstybes nares bendruosius integruotosios kenkėjų kontrolės principus paversti praktiniais ir išmatuojamais kriterijais ir patikrinti šiuos kriterijus ūkių lygmeniu, taip pat ragina Komisiją užtikrinti, kad valstybės narės veiksmingai įgyvendintų šiuos integruotosios kenkėjų kontrolės principus taikydamos savo BŽŪP strateginius planus; primygtinai ragina jas įtraukti aiškiai apibrėžtas ir kiekvienam augalui pritaikytas priemones ir praktiką, pvz., gėlių juostas, kaip atskaitos tašką siekiant pakeisti pesticidų naudojimo ir kenkėjų atsparumo tendenciją priešinga linkme; ragina maisto grandinės mažmenininkus proaktyviai bendradarbiauti su ūkininkais įgyvendinant ir plečiant visą prieinamą integruotosios kenkėjų kontrolės praktiką ir metodus, taikomus kiekvienam augalui jų tiekimo grandinėje, ir, teikiant aplinkosaugos, socialinių reikalų ir valdymo ataskaitas, pranešti apie savo indėlį siekiant tikslų ir mažinimo tikslų;

11. mano, kad nors ES galioja viena griežčiausių sistemų pasaulyje tiek patį pesticidų patvirtinimo reglamentą, tiek jo įgyvendinimą reikia patobulinti; primena savo rezoliuciją dėl Sąjungos pesticidų autorizacijos procedūros ([57]) ir tikisi, kad Komisija ir valstybės narės nedelsdamos reaguos į visus jo raginimus; pabrėžia, kad reglamentavimo sistema turėtų skatinti inovacijas ir mokslinius tyrimus, siekiant kurti geresnius ir saugesnius augalų apsaugos produktus ir alternatyvas; pažymi, kad Komisija, Europos maisto saugos tarnyba (EFSA) ir Europos vaistų agentūra (EMA) turėtų ne tik peržiūrėti Tausiojo pesticidų naudojimo direktyvą, kad sumažintų pesticidų naudojimą ir su jais susijusią riziką, bet ir turėtų patobulinti augalų apsaugos produktų rizikos aplinkai vertinimą, be kita ko, atsižvelgiant į pesticidų poveikį dirvožemio vandens kokybei ir geriamojo vandens šaltiniams, įskaitant kaupiamąjį ir sinerginį poveikį; primygtinai ragina Komisiją tinkamai įvertinti pažangą, padarytą siekiant politikos tikslų, ir patobulinti suderintus rizikos rodiklius, nustatytus Komisijos direktyvoje (ES) 2019/782 ([58]), siekiant į juos taip pat įtraukti toksiškumą, patvarumą ir bioakumuliaciją, taip pat atsižvelgti į žemės ūkio paskirties žemę arba veikliųjų medžiagų kiekį ir augalų apsaugos produktų naudojimo būdą, kad būtų veiksmingai sumažintas sintetinių pesticidų ir sunkiųjų metalų naudojimas ūkininkaujant tradiciniu ir ekologiniu būdu, ir priimti aiškius moksliškai pagrįstus kriterijus, kuriais remiantis būtų nustatoma, kas yra nepriimtinas poveikis aplinkai, atsižvelgiant į realų (ūmų ir lėtinį) kelių augalų apsaugos produktų poveikį, įskaitant kaupiamąjį ir sinerginį poveikį; primygtinai reikalauja kuo labiau apriboti profilaktinį pesticidų naudojimą, įskaitant sėklų apdorojimą sisteminiais pesticidais, kai tai kelia pavojų žmonių sveikatai ar aplinkai; ragina Komisiją pateikti savo pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl pesticidų duomenų ne vėliau kaip iki 2022 m. vidurio;

12. ragina Komisiją užtikrinti, kad Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 nuostatos būtų tinkamai taikomos, ir taip užtikrinti, be kita ko, kad būtų taikomas pranešimo apie esant ypatingai situacijai išduotus leidimus naudoti pesticidus minimalusis standartas, įskaitant reikalavimą valstybėms narėms pateikti išsamius ir smulkius paaiškinimus ir viešai paskelbti tuos pranešimus; palankiai vertina EFSA vaidmenį tikrinant šias išimtis;

([57]) 2019 m. sausio 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Sąjungos pesticidų autorizacijos procedūros (OL C 411, 2020 11 27, p. 48).

([58]) 2019 m. gegužės 15 d. Komisijos direktyva (ES) 2019/782, kuria dėl suderintų rizikos rodiklių nustatymo iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/128/EB (OL L 127, 2019 5 16, p. 4).

13. ragina nustatant didžiausią leidžiamąją liekanų koncentraciją (DLLK) visapusiškai atsižvelgti į kaupiamąjį ir sinerginį pesticidų poveikį ir geriau atsižvelgti į pavojaus gyvūnų sveikatai ir aplinkai kriterijus vertinant paraiškas dėl naujų DLLK pagal Reglamento dėl didžiausių pesticidų likučių kiekių (DLK reglamento) 14 straipsnį; ragina duomenis, surinktus atliekant biologinę stebėseną po pateikimo rinkai, naudoti tam, kad būtų patikrintas numatomo pesticidų poveikio lygio tikslumas, siekiant nustatyti DLLK ir priimtiną poveikio ūkio darbuotojams, gyventojams, pašaliniams asmenims ir vartotojams, taip pat ūkiniams gyvūnams lygį; pabrėžia, kad būsimose ES teisėkūros iniciatyvose, susijusiose su pesticidų naudojimu, būtina ir toliau skirti daug dėmesio naudotojų sveikatai ir saugai; primena, kad svarbu užtikrinti, jog visi naudotojai gautų asmenines apsaugos priemones ir išsamią informaciją bei mokymus apie pesticidų naudojimą ir su tuo susijusius pavojus; pabrėžia, kad reikia užtikrinti, jog kiekvienas žemės ūkio darbuotojas galėtų susipažinti su oficialiais dokumentais, kuriuose būtų pateikiama informacija apie jų darbo veikloje naudotus pesticidus; pabrėžia, kad norint pasiekti šiuos tikslus būtina atlikti tolesnę Direktyvos 2004/37/EB dėl kancerogenų arba mutagenų darbe ([59]), Direktyvos 2009/128/EB dėl tausiojo pesticidų naudojimo ir Direktyvos 98/24/EB dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos nuo rizikos, susijusios su cheminiais veiksniais darbe ([60]);

14. palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą siekti, kad maisto medžiagų praradimas sumažėtų bent 50 proc., sykiu užtikrinant, kad dirvožemio derlingumas nemažėtų; yra įsitikinęs, kad tai būtų galima geriausiai pasiekti pasitelkiant uždarą maisto medžiagų apykaitą, maisto medžiagų atgavimą ir pakartotinį naudojimą ir skatinant ūkininkus sodinti ankštinius augalus bei jiems už tai atlyginant; primygtinai teigia, kad šiuo tikslu reikalingos teisiškai privalomos teisėkūros iniciatyvos ir priemonės, kuriomis siekiama sudaryti sąlygas ūkininkams gerinti maisto medžiagų valdymą; pabrėžia, jog svarbu, kad šių tikslų būtų siekiama laikantis holistinio ir žiedinio požiūrio į maisto medžiagų valdymą, pvz., taikant agroekologinius metodus ir vykdant išmanųjį ūkininkavimą, nes tai taip pat gali būti naudinga dirvožemio kokybei ir biologinei įvairovei ir padėti ūkininkams atsikratyti priklausomybės nuo mineralinių trąšų bei sumažinti fosforo ir azoto srautus; atkreipia dėmesį į tai, kad mažinant neveiksmingą tręšimą ir laipsniškai nutraukiant pernelyg didelį tręšimą reikėtų atsižvelgti į įvairių trąšų poveikį klimatui ir aplinkai, be kita ko į tai, ar yra sunkiųjų metalų; primygtinai ragina valstybes nares savo strateginiuose planuose pateikti priemones, kuriomis būtų skatinamas veiksmingas maisto medžiagų valdymas ir žiediškumas, taip pat tvirtai remti ūkininkų konsultantų ir ūkininkų švietimą ir pasinaudoti BŽŪP reforma kaip galimybe sumažinti žemės ūkio sektoriaus išmetamo amoniako (NH_3) kiekį; pabrėžia, kad geresnis maisto medžiagų valdymas duoda ekonominės ir aplinkosauginės naudos; pabrėžia, kad svarbu taikyti modernias ir novatoriškas technologijas ir sprendimus, pvz., tikslųjį ūkininkavimą, tikslinį tręšimą, pritaikytą prie augalų poreikių, konsultavimo augalų mitybos klausimais paslaugas ir valdymo paramą, taip pat pabrėžia, kad šiuo tikslu kaimo vietovėse reikia diegti plačiajuostį ryšį; mano, kad reikėtų remti tvarius žemės ūkio verslo modelius, kuriais būtų remiamas maisto medžiagų atgavimas, antrinis perdirbimas ir pakartotinis naudojimas iš neužterštų atliekų srautų;

15. pabrėžia, kad, norint pasiekti cheminių pesticidų naudojimo ir su jais susijusios rizikos mažinimo tikslus ir sumažinti maisto medžiagų praradimą, turi būti prieinamos saugesnės alternatyvos, siekiant turėti veiksmingą augalų apsaugos priemonių rinkinį; tačiau pabrėžia švietimo svarbą užtikrinant tinkamą prevencinių priemonių taikymą; ragina atlikti daugiau mokslinių tyrimų ir plėtoti alternatyvius augalų apsaugos produktus, trąšas, atsparesnes veisles, kurioms reikia mažiau išteklių siekiant užtikrinti stabilų derlių, ir skaitmenines priemones, taip pat skatinti taikomuosius metodus ir technologijas, pvz., tikslųjį ūkininkavimą; ragina Komisiją paspartinti ir supaprastinti naujų augalų sveikatos sprendimų, įskaitant mažesnio poveikio augalų apsaugos produktus, pvz., nedidelės rizikos medžiagas ar biologinius tirpalus, priėmimą ir į horizontaliuosius teisės aktus įtraukti natūralių medžiagų apibrėžtį ir joms skirtą atskirą kategoriją, taip pat imtis iniciatyvų, kuriomis siekiama rasti alternatyvius šių nedidelės rizikos, pagrindinių ir gamtoje randamų medžiagų vertinimo būdus; be to, pabrėžia, kad, siekiant išvengti augalų kenkėjų plitimo, mažesnio pesticidų naudojimo atveju turi būti užtikrinta didesnė tvarių alternatyvių augalų sveikatos apsaugos priemonių, kurios būtų tokios pat veiksmingos kaip ir cheminiai pesticidai, pasiūla rinkoje; be to, ragina imtis priemonių, kuriomis būtų sudarytos palankesnės sąlygos naujojo požiūrio metodikų įtraukimui į maisto ir pašaro cheminius rizikos vertinimus, sumažinant bandymų su gyvūnais poreikį ir galiausiai prisidedant prie laipsniško bandymų su gyvūnais nutraukimo;

([59]) 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe (OL L 158, 2004 4 30, p. 50).

([60]) 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos direktyva 98/24/EB dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos nuo rizikos, susijusios su cheminiais veiksniais darbe (OL L 131, 1998 5 5, p. 11).

16. primena, kad labai svarbu apsaugoti bites ir kitus apdulkintojus nuo žalingo pesticidų poveikio ir ligų; primena savo 2019 m. spalio 23 d. prieštaravimą ([61]) ir pakartoja raginimą Komisijai užtikrinti, kad gairių dėl bičių peržiūra ir būsimi įgyvendinimo aktai nenulemtų mažesnio bičių apsaugos lygio nei nustatytasis EFSA 2013 m. gairėse dėl bičių ir kad jie būtų pagrįsti naujausiomis mokslo ir technikos žiniomis, todėl siūlo iš dalies pakeisti vienodus principus ne tik tiek, kiek jie susiję su ūmiu toksiškumu medunešėms bitėms, bet bent ir tiek, kiek jie susiję su lėtiniu toksiškumu ir toksiškumu medunešių bičių lervoms bei ūmiu toksiškumu kamanėms; pažymi, kad EFSA kuria savo modeliavimo sistemą „ApisRAM“, kuri atrodo labiau atitinkanti medunešių bičių biologiją nei „BeeHAVE“ ir yra mažiau atvira interesų konfliktams; primygtinai ragina Komisiją skubiai iš naujo įvertinti medžiagas, kurių veikimo būdas yra toks pat kaip neonikotinoidų;

17. pakartoja savo raginimą nustatyti su apdulkintojais susijusį rodiklį ([62]) ir atkūrimo tikslą; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad būtų nustatyta nauja ES masto apdulkintojų stebėsenos sistema ir patikimos valstybių narių lygmeniu taikomos programos, tarpinės reikšmės, aiškūs terminuoti tikslai, rodikliai ir siektinos reikšmės; pažymi, kad stebėsenos veiksmai turi būti integruoti į naują BŽŪP stebėsenos ir vertinimo sistemą;

18. ragina valstybes nares vykdyti sisteminį, standartizuotą žemės ūkio paskirties žemės biologinės įvairovės, įskaitant apdulkintojus, stebėseną, kurią vykdant dalyvautų specialistai, ūkininkai ir piliečiai mokslininkai, ir naudoti duomenis tam, kad būtų galima geriau įvertinti ES politiką ir jos įgyvendinimą;

19. primena apie bendros sveikatos koncepcijos svarbą; pabrėžia, kad atsparumas antimikrobinėms medžiagoms yra didėjanti tarpvalstybinė ir sienoms nepavaldi sveikatos grėsmė, kurią sprendžiant gali būti svarbūs koordinuoti ES veiksmai; pripažįsta, kad buvo įdėta daug pastangų siekiant sumažinti antimikrobinių medžiagų naudojimą gyvūnams, taip prisidedant prie pasaulinių pastangų mažinti atsparumą antibiotikams; vis dėlto pabrėžia, kad reikia toliau mažinti antibiotikų naudojimą, be kita ko, maisto gamyboje; palankiai vertina Komisijos planą iki 2030 m. 50 proc. sumažinti bendrą ūkiniams gyvūnams ir akvakultūrai skirtų antimikrobinių medžiagų pardavimą; pabrėžia, kad reikia atsižvelgti į valstybių narių lygmeniu jau padarytą pažangą; pažymi, kad šiam tikslui pasiekti būtini tarpiniai tikslai ir aiškūs veiksmai bei priemonės, įskaitant ES teisės aktuose numatytų sankcijų taikymą; be to, primena, kad siekiant šio tikslo labai svarbi geresnė gyvulininkystės praktika, nes užtikrinus didesnę gyvūnų gerovę pagerėja gyvūnų sveikata ir reikia mažiau vaistų; mano, kad tinkamai įgyvendinus Veterinarinių vaistų reglamentą ([63]) ir Reglamentą (ES) 2019/4 dėl vaistinių pašarų ([64]) bus dar labiau sumažintas antibiotikų naudojimas, ir ragina Komisiją kruopščiai tikrinti, kaip valstybės narės juos įgyvendina ir užtikrina jų vykdymą; pabrėžia, kad antimikrobines medžiagas, išskyrus žmonėms skirtus antibiotikus, ir toliau turi būti galima naudoti būtinosioms reikmėms, siekiant užtikrinti, kad gyvūnų sveikata ir gerovė būtų nuolat saugoma;

20. palankiai vertina tai, kad daugiau dėmesio skiriama poreikiui toliau mažinti bendrą antibiotikų pardavimą ūkinių gyvūnų ir akvakultūros reikmėms Europos Sąjungoje, ir pabrėžia, kad šios srities ES iniciatyvos buvo ir bus priimamos laikantis bendros sveikatos koncepcijos, pagal kurią pripažįstama žmonių, gyvūnų ir aplinkos sveikatos bei gerovės tarpusavio priklausomybė; ragina Komisiją ir valstybes nares sutelkti dėmesį į papildomas priemones, kuriomis būtų sudaromos galimybės rasti ir skatinti tvarius novatoriškus sprendimus, visų pirma susijusius su prevencinėmis priemonėmis ir alternatyviais gydymo būdais; ragina siekti užtikrinti, kad į ES importuojamiems gyvūniniams produktams taikomi standartai būtų lygiaverčiai pagal Veterinarijos vaistų reglamentą nustatytiems standartams; pažymi, kad atliekant Pašarų priedų reglamento ([65]) peržiūrą reikia spręsti medžiagų, kurios šiuo metu neklasifikuojamos kaip antibiotikai, tačiau turi antibiotinių savybių pagal Veterinarinių vaistų reglamento 4 straipsnio 14 dalį, ir kurios gali būti naudojamos gyvūnų auginimui ir akvakultūrai prevenciniais tikslais, naudojimo klausimą; atkreipia dėmesį į tai, kad maisto grandinės darbuotojams kyla pavojus užsikrėsti AAM patogenais, pvz., kai duodami veterinarinius vaistus jie naudoja apibarstymo (angl. *top dressing*) metodą; pabrėžia, kad reikia imtis tinkamų priemonių siekiant sumažinti šį didelį pavojų profesinei sveikatai;

([61]) OL C 202, 2021 5 28, p. 49.

([62]) Pagal įsipareigojimą, prisiimtą pagal ES iniciatyvą dėl apdulkintojų (COM(2018)0395), 5C veiksmas (https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/documents/EU_pollinators_initiative.pdf).

([63]) Reglamentas (ES) 2019/6 (OL L 4, 2019 1 7, p. 43).

([64]) 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/4 dėl vaistinių pašarų gamybos, pateikimo rinkai ir naudojimo, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 183/2005 ir panaikinama Tarybos direktyva 90/167/EEB (OL L 4, 2019 1 7, p. 1).

([65]) 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1831/2003 dėl priedų, skirtų naudoti gyvūnų mityboje (OL L 268, 2003 10 18, p. 29).

21. primena, kad siekiant prisitaikyti prie klimato kaitos ir ją švelninti svarbus yra žemės ūkio ir miškininkystės vaidmuo; pabrėžia, jog svarbu pripažinti žemės ūkio ir gyvulininkystės poveikį išmetamam ŠESD kiekiui ir žemės naudojimui ir šį poveikį stebėti; pažymi, kad siekiant padėti ES vykdyti su Paryžiaus susitarimu susijusius įsipareigojimus būtina sumažinti išmetamą šių dujų kiekį; pabrėžia, kad reikia ir galima išlaikyti, atkurti ir stiprinti natūralius absorbentus ir mažinti žemės ūkio sektoriaus išmetamą anglies dioksido, metano ir azoto suboksido kiekį, visų pirma pašarų ir gyvulininkystės sektoriuose, taip pat organinių ir mineralinių trąšų sektoriuje, dar labiau nepakenkiant gyvūnų gerovei ir sykiu užtikrinant, kad nemažėtų dirvožemio derlingumas; pripažįsta, kad sveikiems gyvūnams reikia mažiau gamtos išteklių ir kad taikant tvaraus gyvulininkystės valdymo būdus galima sumažinti išmetamą ŠESD kiekį; ragina 55 % tikslo priemonių rinkinyje nustatyti tinkamas ir poreikiams pritaikytas reguliavimo priemones ir siektinas reikšmes, taikytinas dėl žemės ūkio ir susijusio žemės naudojimo išmetamam teršalų kiekiui, kad būtų užtikrintas plataus užmojo viso išmetamo ŠESD kiekio sumažinimas šiuose sektoriuose, be kita ko, sprendžiant gyvulių tankumo ES problemą ir dėl žemės naudojimo išmetamų teršalų, kuriuos lemia importuojami pašarai ir maistas, būdingojo kiekio problemą; ragina nustatyti nuoseklų politikos priemonių derinį, kad būtų sudarytos sąlygos pereiti prie tvaresnės praktikos, pvz., ekstensyviosios žoliniais pašarais grindžiamos gyvulininkystės, taikant mišriąją ūkininkavimo sistemą, kurioje būtų atsižvelgiama į vietos aplinkos talpą ir skatinama biologinė įvairovė;

22. atkreipia dėmesį į vilčių teikiančius pokyčius pašaro priedų, kurie padeda mažinti dėl gyvulininkystės išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir vandens bei oro teršalų kiekį, srityje; šiuo atžvilgiu palankiai vertina Komisijos planus sudaryti palankesnes sąlygas teikti rinkai tvarius ir novatoriškus pašaro priedus ir ragina atitinkamomis mokslinių tyrimų programomis remti tolesnį jų plėtojimą;

23. atkreipia dėmesį į tai, kad ekstensyvi daugiametėse ganyklose vykdoma, miškinė ar ekstensyvi ekologinė gyvulininkystė, dažnai apimanti didelę aplinkosauginę vertę turinčias ganyklas, yra esminis Europos maisto sistemos bruožas ir kad jos kokybės sistemos yra būdingas daugelio tradicinių kaimo bendruomenių elementas, todėl jos gali produktyviai naudoti žemę, kuri priešingu atveju būtų apleista; pabrėžia, kad tokios formos naudojant žemę vykdoma mažo tankumo žemės ūkio gamyba gali turėti daugeriopą teigiamą poveikį aplinkai ir kultūrinio kraštovaizdžio išsaugojimui, padeda apsaugoti kaimo vietoves nuo gyventojų skaičiaus mažėjimo ir apleidimo, padeda švelninti klimato kaitą ir prisideda prie žiedinės ekonomikos ir biologinės įvairovės atkūrimo, todėl ji turi būti remiama ir skatinama; pabrėžia, kad parama turėtų būti teikiama ūkiams, kurie pereina prie tvaresnių gamybos formų ir atsisako tokios ūkininkavimo praktikos kaip didelis gyvūnų laikymo tankis ir monokultūra; ragina Komisiją užtikrinti, kad jos politika ir finansavimo programomis būtų remiamas tradicinis Europos kultūrinis kraštovaizdis, pvz., nuožulnūs ir terasiniai vynuogynai ir ekstensyvi daugiametėse ganyklose vykdoma gamyba, kuria remiama biologinė įvairovė; pažymi, kad iš valstybių narių ataskaitų, pateiktų pagal Buveinių direktyvos ([66]) 17 straipsnį, matyti, jog pusiau natūralių pievų išsaugojimo būklė yra nepalanki, netinkama arba bloga, ir kad nuo jų priklausomiems apdulkintojams kyla grėsmė, todėl kyla pavojus apdulkinimo paslaugoms;

24. ragina labiau suderinti gyvulininkystei taikomą ES teisinę sistemą, naudojant bendrus moksliškai pagrįstus gyvūnų gerovės rodiklius, ir palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą prireikus įvertinti ir peržiūrėti esamus gyvūnų gerovės teisės aktus; pabrėžia, kad svarbu atsižvelgti į naujausią pažangą gyvūnų gerovės mokslo srityje ir reaguoti į visuomenės, politikos ir rinkos reikalavimus dėl aukštesnių gyvūnų gerovės standartų; ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo būtų siekiama palaipsniui atsisakyti narvų naudojimo ES gyvulininkystėje, įvertinant galimybę nustoti naudoti narvus ne vėliau kaip 2027 m.; pabrėžia, kad šis laipsniškas atsisakymas turi būti grindžiamas moksliškai pagrįstu poveikio vertinimu ir turi būti užtikrintas tinkamas pereinamasis laikotarpis; ragina Komisiją taikyti kiekvienai atskirai rūšiai pritaikytą požiūrį, pagal kurį būtų atsižvelgiama į kiekvieno skirtingo gyvūno savybes ir jos būtų įvertinamos; gyvūnų laikymo sistemos turėtų atitikti jų specifinius poreikius, sykiu turėtų būti saugoma gyvūnų ir žmonių sveikata, užtikrinama darbuotojų apsauga ir pakankama parama bei pereinamasis laikotarpis, siekiant išlaikyti ūkininkų ir selekcininkų konkurencingumą;

25. primena kokybiškos sistemos, skirtos gyvūnų gerovei, be kita ko, vežant ir skerdžiant, svarbą; pažymi, kad aukštas gyvūnų gerovės lygis yra neatsiejama darnaus vystymosi dalis ir turi esminę reikšmę geresnei maisto kokybei, kuri padeda užtikrinti sveikesnę mitybą, nes tenkinami vartotojų reikalavimai ir prisidedama prie biologinės įvairovės išsaugojimo; pabrėžia, kad reikia nuoseklaus ir suderinto požiūrio, pagal kurį, kalbant apie tvarią maisto sistemą, būtų holistiškai ir bendrai atsižvelgiama į žmonių sveikatą, aplinką, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę bei klimatą;

([66]) 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

26. mano, kad svarbu pradėti pažeidimų nagrinėjimo procedūras prieš valstybes nares, kurios, įgyvendindamos galiojančius gyvūnų gerovės teisės aktus ir užtikrindamos jų vykdymą, sistemingai nesilaiko reikalavimų, ir prireikus panaikinti teisės aktų spragas ir nustatyti aukštesnius gyvūnų gerovę reglamentuojančių teisės aktų standartus; pabrėžia, jog labai svarbu, kad ES atsižvelgtų į tai, ar ES nepriklausančios šalys laikosi gyvūnų gerovės standartų, ypač importuojamų produktų atveju;

27. pažymi, kad gyvūnai, juos vežant ir skerdžiant, turėtų patirti kuo mažiau kančių, todėl palankiai vertina ketinimą peržiūrėti galiojančius gyvūnų gerovės teisės aktus dėl gyvūnų vežimo ir skerdimo; ragina Komisiją ir valstybes nares supaprastinti skerdimo vietoje sprendimus, įskaitant mobilųjį skerdimą, numatant mažesnius vienetus ir geresnį darbuotojų mokymą, kaip išvengti gyvūnų kančių; ragina Komisiją, kai tik įmanoma, skatinti alternatyvas gyvų gyvūnų vežimui;

28. ragina Komisiją ir valstybes nares įgyvendinti atitinkamus ES teisės aktus, visų pirma Tarybos direktyvą (EB) Nr. 1/2005 dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir atliekant susijusias operacijas ([67]), ir užtikrinti jų vykdymą; apgailestauja dėl to, kad šiuo metu nesilaikoma Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo, kad gyvūnų gerovės apsauga nesibaigia prie ES išorės sienų ir kad todėl iš Europos Sąjungos išvykstantys gyvūnų vežėjai, išvykdami iš ES, taip pat privalo laikytis Europos gyvūnų gerovės taisyklių, tačiau atkreipia dėmesį į jos taikymo sunkumus, kylančius dėl jurisdikcijos trūkumo ne ES teritorijoje;

29. primena, kad, pasak IPBES, 70 proc. naujų ligų ir pandemijų kilo iš gyvūnų; reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad vis dažniau atsiranda zoonozių, kurias gyvūnai perduoda žmonėms (antropozoonozių), kaip antai Q karštligė, paukščių gripas ir naujo tipo gripo virusas A (H1N1), ir ši problema didėja dėl klimato kaitos, aplinkos būklės blogėjimo, žemės paskirties keitimo, miškų naikinimo, biologinės įvairovės ir natūralių buveinių naikinimo ir spaudimo joms, neteisėtos prekybos laukiniais gyvūnais ir dabartinių mūsų maisto gamybos ir vartojimo sistemų; pabrėžia, kad dėl gyvūnų auginimo sistemų, kuriose tūkstančiai panašaus genotipo gyvūnų laikomi uždaryti arti vienas kito, gali padidėti gyvūnų imlumas infekcinėms ligoms ir susidaryti sąlygos zoonozėms atsirasti ir plisti ([68]); ragina Komisiją ir valstybes nares paspartinti perėjimą nuo šios žemės ūkio praktikos ir netvaraus laukinių gyvūnų naudojimo, įskaitant neteisėtą prekybą, prie geresnio veterinarinės prevencijos valdymo ir aukštų gyvūnų sveikatos ir gyvūnų gerovės standartų skatinimo, be kita ko, su ES prekybos partneriais, siekiant užkirsti kelią zoonozių ir invazinių rūšių plitimui ir propaguoti aukštus ES biologinio saugumo standartus, kaip geriausią praktiką pasauliniu lygmeniu; pripažįsta, kad ligų prevencija ir pasirengimas joms, t. y. diagnozės, prevencijos ir gydymo metodų prieinamumas, yra pagrindinis veiksnys siekiant stabdyti žmonių ir gyvūnų sveikatai kylančias grėsmes;

30. palankiai vertina tai, kad Komisija pripažįsta, jog ekologinis ūkininkavimas yra vienas iš svarbių komponentų ES kelyje į tvaresnes maisto sistemas, ir užmojį iki 2030 m. padidinti ES žemės ūkio paskirties žemės plotą, kuriame vykdomas ekologinis ūkininkavimas; teigiamai vertina tai, kad dauguma valstybių narių jau patvirtino tikslus didinti ekologinei gamybai skirtą žemės ūkio paskirties žemės plotą; susidomėjęs laukia ekologinio sektoriaus atliktos analizės, kuri bus pateikta bendrame strategijos poveikio vertinime, ir pabrėžia Europos ekologinės gamybos plėtros veiksmų plano svarbą didinant šios gamybos mastą; pabrėžia, kad kartu su ekologinio sektoriaus vystymusi ir augimu turi vykti rinkos veikiami pokyčiai ir tiekimo grandinės pokyčiai ir būti taikomos priemonės, kuriomis skatinama tolesnė ekologiškų maisto produktų paklausa ir užtikrinamas vartotojų pasitikėjimas, kartu vykdant viešuosius pirkimus, taikant mokesčių paskatas ir plataus spektro skatinimo priemones, vykdant mokslinius tyrimus, inovacijas, mokymą ir mokslinių žinių perdavimą, nes visa tai padėtų užtikrinti ekologiškų produktų rinkos stabilumą ir sąžiningą atlygį ūkininkams;

([67]) OL L 3, 2005 1 5, p. 1.

([68]) IPBES Workshop Report on Biodiversity and Pandemics; EPRS, *The link between biodiversity loss and the increasing spread of zoonotic diseases;* HSI report, *The connection between animal agriculture, viral zoonoses, and global pandemics*; Dhingra SM, Artois J, Dellicour S, et al. 2018. „Geographical and historical patterns in the emergences of novel highly pathogenic avian influenza (HPAI) H5 and H7 viruses in poultry", *Frontiers in Veterinary Science 5:84*. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5996087/; Jones BA, Grace D, Kock R, et al. 2013. „Zoonosis emergence linked to agricultural intensification and environmental change", *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America 110(21):8399-404*. www.pnas.org/content/110/21/8399.

31. palankiai vertina idėją didinti ir skatinti natūralią anglies dioksido sekvestraciją dirvožemyje ir už tai atlyginti – kai kuriuose ūkiuose tai jau buvo pasiekta –, suteikiant ūkininkams papildomą atlygį už anglies dioksido sekvestracijos srityje taikomos gerosios žemės ūkio praktikos plėtojimą ir išlaikymą, nes tai turėtų padėti visoje ES padidinti anglies dioksido absorbentus; pabrėžia, kad žemės ūkio ir maisto politika turėtų palengvinti perėjimą prie tvaraus ūkininkavimo, atlyginant ūkininkams už jų teikiamą naudą aplinkai ir klimatui; pabrėžia gamtos procesais pagrįstų sprendimų, tokių kaip plataus masto sėjomaina, tarpinių pasėlių auginimas, permakultūra, agroekologija ir ekosistemų atkūrimas, ypač durpynų atkūrimas ir išlaikymas, svarbą siekiant padidinti natūralius anglies dioksido absorbentus ir sekvestraciją; vis dėlto pabrėžia, kad žemės ūkiui ir ūkininkavimo praktikai, kurie daro didelį neigiamą poveikį klimatui, biologinei įvairovei, dirvožemiui, vandeniui, orui ir gyvūnų gerovei, neturėtų būti skiriamas klimato srities finansavimas, ji neturėtų būti skatinama ar atlyginama; ragina Komisiją išnagrinėti galimybes sukurti patikimą anglies dioksido kiekio nustatymo ir sertifikavimo sistemą, kuri turėtų padėti išvengti klaidingo faktų pateikimo, vadinamo ekoblefu; ragina Komisiją pateikti keletą anglies dioksido sekvestraciją dirvožemyje didinančio ūkininkavimo galimybių ir pabrėžia, kad anglies dioksido rinkos yra daug platesnio reglamentavimo ir su reglamentavimu nesusijusių priemonių, kuriomis siekiama sumažinti išmetamą ŠESD kiekį, rinkinio dalis; pabrėžia, kad anglies dioksido sekvestraciją dirvožemyje didinančio ūkininkavimo programos turėtų būti priemonių, kuriomis skatinama siekti klimato tikslų, rinkinio dalis; ragina pasiūlymus suderinti su gyvūnų gerovės ir aplinkos tikslais ir žaliojo kurso žalos nedarymo principu; pritaria tam, kad būtų skatinama taikyti regeneracinio ūkininkavimo praktiką, būtų gerinama prieiga prie technologijų, duomenų, mokymo ir informacijos, o ūkininkų pajamos papildomos pasitelkiant anglies dioksido sekvestraciją ir mokėjimus už ekosistemines paslaugas, taip didinant jų atsparumą;

32. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti sėklos ir augalų dauginamosios medžiagos saugumą ir įvairovę, siekiant užtikrinti stabilų derlių ir augalų veisles, pritaikytas prie klimato kaitos, įskaitant tradicines ir vietos sąlygoms pritaikytas veisles, taip pat ekologinei gamybai ir mažai išteklių naudojančioms ūkininkavimo sistemoms tinkamas veisles, sykiu užtikrinant skaidrumą ir pasirinkimo laisvę ūkininkams ir galimybę naudotis genetiniais ištekliais ir naujoviškais augalų selekcijos metodais, siekiant padėti užtikrinti, kad sėkla būtų sveika, ir apsaugoti augalus nuo žalingų kenkėjų ir ligų, taip pat padėti ūkininkams kovoti su didėjančia klimato kaitos keliama rizika užtikrinant paskatas atviroms inovacijoms pasitelkiant augalų variacijas;

33. atkreipia dėmesį į galimą neigiamą koncentracijos ir monopolizacijos poveikį sėklų sektoriuje ir ragina Komisiją prireikus imtis priemonių jam atremti; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia atvirų inovacijų, vykdomų naudojantis augalų selekcininkų teisėmis, svarbą ir susirūpinęs pažymi, kad plačios aprėpties patentai daro neigiamą poveikį sėklų sektoriui; mano, kad tradicinių ir vietos sąlygoms pritaikytų sėklų auginimui ir naudojimui, kuriuos nekomerciniais tikslais vykdo privatūs asmenys ir smulkieji ūkininkai, neturėtų būti taikomas neproporcingas ES ir nacionalinis reglamentavimas; pažymi, kad svarbu išsaugoti stiprią bendrąją rinką ES sėklų sektoriuje;

34. ragina stiprinti koordinavimą ES lygmeniu, kad būtų skatinamas genetinės įvairovės išsaugojimas ir tvarus naudojimas, ir sukurti bendrą ES keitimosi informacija apie saugomus genetinius išteklius platformą;

35. palankiai vertina pranešimą apie tradicinėms ir vietos sąlygoms pritaikytų augalų veislių prekybos taisyklių persvarstymą siekiant prisidėti prie jų išsaugojimo ir tvaraus naudojimo; pabrėžia, jog reikia imtis priemonių, kad būtų paprasčiau įregistruoti augalų veislių sėklas (įskaitant skirtas ekologiniam ūkininkavimui), ir užtikrinti, kad tradicinėms ir vietos sąlygoms pritaikytoms veislėms būtų lengviau patekti į rinką.

36. atkreipia dėmesį į naujų genomikos metodų statuso pagal Sąjungos teisę tyrimą, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-528/16 (SWD(2021)0092), ir į Komisijos pranešimą, kad ji ketina inicijuoti reguliavimo politikos veiksmus, įskaitant poveikio vertinimą ir viešas konsultacijas dėl augalų, išvestų taikant tam tikrus naujus genomikos metodus, kuriais siekiama išlaikyti aukštą žmonių ir gyvūnų sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį ir drauge pasinaudoti galima mokslo ir inovacijų nauda, visų pirma siekiant tvarumo ir Europos žaliajame kurse ir strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ nustatytų tvarumo tikslų; pabrėžia atsargumo principą ir būtinybę užtikrinti skaidrumą ir pasirinkimo laisvę ūkininkams, perdirbėjams ir vartotojams ir pabrėžia, kad šie politikos veiksmai turėtų apimti rizikos vertinimus ir išsamią atsekamumo ir ženklinimo galimybių apžvalgą ir vertinimą, siekiant užtikrinti tinkamą teisės aktais nustatytą priežiūrą ir teikti vartotojams atitinkamą informaciją, įskaitant produktus iš trečiųjų šalių, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos;

37. dar kartą ragina Komisiją skubiai pateikti naują pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl klonavimo ir iš klonuotų gyvūnų gautų maisto produktų; pabrėžia, kad į šį pasiūlymą turėtų būti įtrauktas klonavimo draudimas, draudimas rinkai teikti ir importuoti klonuotus gyvūnus, jų dauginamąją medžiagą ir jų palikuonis, taip pat draudimas rinkai pateikti ir importuoti iš klonuotų gyvūnų ir jų palikuonių pagamintą maistą; nepaprastai apgailestauja dėl to, kad nesiimama veiksmų siekiant nustatyti reglamentavimą dėl klonų ir jų palikuonių, ir pakartoja, kad natūralus ar dirbtinis veisimas arba veisimo procedūra, per kuriuos bet kuris iš atitinkamų gyvūnų yra kankinamas ar sužeidžiamas arba gali būti kankinamas ar sužeidžiamas, negali būti praktikuojami, ir kad būtina užtikrinti, kad maisto produktai iš klonuotų gyvūnų ir jų palikuonių nepatektų į maisto grandinę;

38. pabrėžia svarbų Europos ūkininkų vaidmenį pereinant prie darnios maisto sistemos ir pabrėžia, kad, norint užtikrinti tokį perėjimą, tam turi būti skirta pakankamai finansinių išteklių; pabrėžia, kad visi įvairūs darniosios gamybos metodai, įskaitant ekologinį ūkininkavimą, integruotą gamybą ir agroekologiją, turi būti naudojami, skatinami ir remiami, nes jais užtikrinamas aplinkos tvarumas, didinama bendro dirbamos žemės ploto, kuriame naudojamos aplinkai palankios sistemos, dalis ir suteikiamos tvirtos kokybės, saugos, kiekio ir kainos garantijos;

39. primygtinai ragina, kad nacionaliniuose strateginiuose planuose, kuriuos turi parengti valstybės narės ir tvirtina Komisija pagal naująją BŽŪP, būtų užtikrinta tinkama finansinė parama visiems ES ūkininkams ir miškininkams, siekiant didinti jų konkurencingumą ir pajamas, kad jie ir jų šeimos galėtų užsitikrinti deramą gyvenimo lygį, kovoti su kaimo gyventojų skaičiaus mažėjimu ir išlaikyti gyvybingas kaimo bendruomenes;

40. palankiai vertina tai, kad naujoji BŽŪP suteiks paskatų propaguoti naujoviškus, skaitmeninius, ekologinius, regioninius ir darnius žemės ūkio ir smulkiosios maisto produktų gamybos verslo modelius, visų pirma skatinant trumpas tiekimo grandines, pvz., produktus su saugomomis geografinėmis nuorodomis arba kilmės vietos nuorodomis, laikantis bendrosios rinkos taisyklių ir taikant metodus, be kita ko, novatorišką vietos logistiką, pvz., vadinamuosius žaliuosius centrus, ir smulkiosios maisto produktų gamybos integravimą į kitas paslaugas kaimo vietovėse, pvz., turizmą ar gastronomiją; pažymi, kad žemės ūkio produktų regioninė prekyba ir partnerystės ryšiai yra svarbūs siekiant skatinti darnias tiekimo grandines; pripažįsta, kad tada, kai nėra vietos gamybos, būtinas importas;

41. ragina Komisiją patvirtinti tik tokius BŽŪP nacionalinius strateginius planus, kuriuose aiškiai parodomas įsipareigojimas siekti darnumo ekonominiu, aplinkos ir socialiniu požiūriu ir kurie atitinka Europos žaliojo kurso tikslus, atitinkamus ES masto tikslus ir Paryžiaus susitarimą;

42. ragina rengiant šiuos planus tinkamai atsižvelgti į konkrečius iššūkius, su kuriais susiduria atokiausi ES regionai biologinės įvairovės, žemės ūkio gamybos ir apsirūpinimo maistu bei žaliavomis srityse; pabrėžia, kad tinkama finansinė parama pagal BŽŪP yra itin svarbi, kad ES žemės ūkis galėtų prisidėti prie perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir padėtų geriau išsaugoti biologinę įvairovę; pažymi, kad sustiprintos paramos priemonės, įskaitant mokymo programas ir konsultavimo paslaugas, yra labai svarbios, kad ūkininkai galėtų atlikti savo vaidmenį siekiant strategijos tikslų; ragina nacionaliniuose strateginiuose planuose numatyti, kaip įgyvendinti sustiprintas ekologines programas, laikantis Parlamento pozicijos, kad būtų išvengta bereikalingo paramos sąlygų kontrolės dubliavimo;

43. pažymi, kad geros būklės dirvožemis yra būtinas siekiant užtikrinti apsirūpinimą maistu, pašarų ir pluošto gamybą; ragina Komisiją ir valstybes nares užkirsti kelią tolesniam dirvožemio blogėjimui ES lygiu; pabrėžia, kad žemės ūkio paskirties dirvožemis yra pagrindinis gamtos išteklius ir kad jo gera būklė yra labai svarbi įgyvendinant strategiją „Nuo ūkio iki stalo“; šiuo atžvilgiu pabrėžia naujos dirvožemio strategijos svarbą ir ragina Komisiją tuo remiantis imtis tinkamų veiksmų ir pateikti būtinus sprendimus; pripažįsta, kad dirvožemio organinės medžiagos ir biologinė įvairovė, taip pat jų teikiamos paslaugos ir gėrybės turi esminę reikšmę; apgailestauja dėl to, kad dirvožemis vis labiau išnaudojamas; mano, kad visose valstybėse narėse turi būti sukurta ir palaikoma patikima ES lygio dirvožemio organizmų ir jų įvairovės bei kiekio pokyčių stebėsenos sistema;

44. pripažįsta, kad žemės ūkio produktų gamybai svarbi didelė kraštovaizdžio elementų įvairovė, kuri būtina pagrindinėms ekosistemų paslaugoms, pavyzdžiui, apdulkinimui ir natūraliai kenkėjų kontrolei, išsaugoti ir kuri ilguoju laikotarpiu didina tokios gamybos našumą; palankiai vertina ES tikslą tam skirti ne mažiau kaip 10 proc. žemės ūkio paskirties žemės; primena 2011 m. spalio 20 d. poveikio vertinimo „Common Agricultural Policy towards 2020“ (SEC(2011)1153) išvadas, kuriose nurodyta, kad ūkio gamybai ir pajamoms didelio poveikio nebus;

45. pabrėžia, kad žemės ūkio paskirties žemės ištekliai yra riboti, todėl ji turėtų būti naudojama efektyviai; pabrėžia, kad į strategiją reikia įtraukti novatoriškus ūkininkavimo modelius, pasižyminčius mažais žemės naudojimo rodikliais, pavyzdžiui, sodininkystę ir vabzdininkystę;

46. pažymi, kad apsaugotas vaisių ir daržovių auginimas šiuolaikiniuose šiltnamiuose yra labai darni maisto gamybos sistema, kuri vis plačiau naudojama ir turi daug pranašumų; ragina Komisiją pripažinti vykstančią Europos sodininkystės sektoriaus pertvarką, kuri suteikia galimybę darniau gaminti maisto produktus ir prisideda prie maisto saugos, aprūpinimo maistu, didesnio išteklių naudojimo efektyvumo ir mažesnio maisto atliekų kiekio visoje maisto gamybos grandinėje; pažymi, kad moderni sodininkystė ne tik pasižymi mažais žemės naudojimo rodikliais, bet ir padeda įgyvendinti įvairius strategijos tikslus, pvz., pasižymi nedideliu gamybai reikalingų žaliavų poreikiu, išteklių naudojimo efektyvumu ir vaisių bei daržovių auginimu netoli jų vartojimo vietos, taip skatinant trumpesnes tiekimo grandines ir apsirūpinimą; ragina Komisiją apsvarstyti galimybę skirti mokslinių tyrimų ir investicijų lėšas apsaugoto auginimo sistemoms šiuolaikiniuose šiltnamiuose, kuriuose naudojama mažiau išteklių tam pačiam derliui užauginti;

47. ragina Komisiją skatinti valstybių narių vyriausybes išplėsti arba sukurti sistemas, kurios suteiktų galimybę visuomenės nariams nuomoti ir naudoti apleistą ir nenaudojamą valstybės žemę maisto gamybai;

48. pažymi, kad siekiant mažinti natūralių miškų naudojimo intensyvumą, padėti kovoti su klimato kaita, didinti našumą ir suteikti daugiau alternatyvų trąšoms žemės ūkyje, svarbu naudotis agrarine miškininkyste ir miškų užtvaromis; ragina Komisiją ir valstybes nares savo būsimuose nacionaliniuose strateginiuose planuose numatyti priemones, kuriomis būtų skatinamas miškų atželdinimas ir įveisimas, taip pat skatinama darni agrarinė miškininkystė, be kita ko, kai įmanoma, miško ganyklos; ragina Komisiją propaguoti ES masto specializuotas mokymo programas, siekiant informuoti ūkininkus apie miškų augalijos integravimo į žemės ūkį naudą; atkreipia dėmesį į tai, kad esamų agrarinės miškininkystės sistemų atkūrimas ir atnaujinimas, taip pat naujų sistemų sukūrimas padėtų siekti biologinės įvairovės strategijos tikslo pasodinti 3 mlrd. medžių, įgyvendinti biologinės įvairovės ir klimato tikslus, taip pat įvairinimo ir žiediškumo tikslą;

49. pabrėžia, kad svarbūs patikimi ir griežti kriterijai dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos iš biomasės, ir ragina Komisiją peržiūrint Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą pateikti mokslo žiniomis pagrįstus kriterijus;

50. primena, kad Europos žemės ūkio maisto produktų ir žuvininkystės sistemoje turėtų būti visą laiką užtikrinama pakankama ir įvairi saugaus, maistingo, sveiko, įperkamo ir darniai pagaminto maisto pasiūla piliečiams, ir pabrėžia, kad dėl didesnio ekonominio, aplinkosauginio ir socialinio maisto gamybos darnumo galiausiai padidės jų atsparumas vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, atsiras naujų ekonominių galimybių ir bus naudojama daugiau Europoje pagamintų žaliavų; pabrėžia, kad didesnis vietoje pagamintų maisto produktų kiekis gali padėti siekti visų šių tikslų, įskaitant aprūpinimą maistu; primena, kad ES 33 mln. žmonių ([69]) kas antrą dieną negali įpirkti kokybiško maisto; pabrėžia, kad norint užtikrinti maisto įperkamumą ir prieinamumą reikia tinkamų politikos priemonių ir kad į šiuos du klausimus ir toliau turi būti atsižvelgiama vertinant didėjančias gamybos sąnaudas, įskaitant dėl besikeičiančios ūkininkavimo praktikos padidėjusias sąnaudas; atkreipia dėmesį į poreikį remti darnių maisto MVĮ plėtrą kaimo vietovėse;

51. primygtinai ragina Komisiją į strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ integruoti pagalbos maistu klausimus, nes daugybė Europos gyventojų, visų pirma šeimos, kurias sudaro tik vienas iš tėvų ir jo vaikai, ir studentai, neturi pakankamai maisto, be to, šis skaičius padidės dėl socialinių ir ekonominių pandemijos pasekmių; pripažįsta išskirtinį pagalbos maistu asociacijų vaidmenį visoje Europos Sąjungoje – jas būtina labiau remti, nes daugėja žmonių, kuriems reikia pagalbos; mano, kad siekiant mūsų maisto produktų sistemos atsparumo būtina stiprinti maisto politikos ir žemės ūkio politikos sąsajas visais lygmenimis – nuo vietos iki Europos lygmens;

52. palankiai vertina tai, kad Europos žaliuoju kursu siekiama užtikrinti deramas gyvenimo sąlygas žemės ūkyje ir žvejybos sektoriuje dirbantiems asmenims ir jų šeimoms; primena, kad drauge su ekonominiais ir aplinkos aspektais į visas būsimas strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ iniciatyvas turi būti visapusiškai integruotas ir socialinis aspektas; pažymi, kad COVID-19 pandemija padėjo kitaip pažvelgti į sudėtingas darbo ir gyvenimo sąlygas, todėl pabrėžia, kad svarbu apsaugoti ūkių darbininkų ir darbuotojų, įskaitant sezoninius ir mobilius darbuotojus, dirbančius visoje ES maisto tiekimo grandinėje, asmenines ir kolektyvines darbo ir socialines teises; ragina sudaryti tinkamas darbo ir gyvenimo sąlygas visiems sektoriaus darbuotojams, užtikrinti tinkamas kolektyvines derybas ir socialinę apsaugą;

([69]) Eurostatas, 2018 m.

53. ragina Komisiją laikyti žemės ūkio paskirties žemę, žemės ūkio praktines žinias, maisto tiekimo grandinę ir jos darbuotojus strateginiu visų europiečių saugumą ir gerovę užtikrinančiu turtu ir užtikrinti, kad darbo ir socialinės apsaugos sąlygos visoje žemės ūkio produktų ir maisto tiekimo grandinėje, įskaitant tinkamą nesąžiningos praktikos šioje grandinėje kontrolę, atitiktų visiems darbuotojams taikomus ES ir tarptautinius standartus;

54. pažymi sezoninių darbuotojų svarbą tinkamam tiekimo grandinės veikimui ir ragina imtis patikimų priemonių, siekiant šiems darbuotojams užtikrinti tinkamas darbo ir gyvenimo sąlygas; ragina mažmenininkus prisiimti atsakomybę ir laikytis socialinių, aplinkos ir ekonominių tvarumo kriterijų savo pirkimo praktikoje;

55. palankiai vertina Komisijos ketinimą pasiūlyti neatidėliotinų veiksmų planą, siekiant spręsti maisto krizių problemą, pasinaudojant per COVID-19 pandemija įgyta patirtimi ir įtraukiant suderintas priemones, kuriomis būtų užtikrinamas tinkamas vidaus rinkos veikimas; mano, kad teritorinių maisto projektų, kuriais skatinamas trumpų maisto grandinių plėtojimas valstybėse narėse, skatinimas gali padėti įveikti šias krizes;

56. pritaria nuomonei, jog dėl COVID-19 pandemijos išryškėjo, kad svarbu užtikrinti tvirtą, tvarią ir atsparią maisto sistemą, kuri veiktų bet kokiomis aplinkybėmis ir būtų pajėgi užtikrinti prieigą prie pakankamų įperkamo vietinio maisto atsargų Europos vartotojams; šiuo klausimu pabrėžia, kad reikia išsaugoti sklandų bendrosios rinkos veikimą ir ypač maisto produktų judėjimą, be kita ko, ir vykstant sveikatos krizėms; taip pat pabrėžia, kad, atsižvelgiant į tai, kad tvarumas ir sveikata yra tarpusavyje susiję klausimai, pandemija turėtų būti vertinama kaip galimybė sukurti tvarią ir atsparią maisto sistemą, o ne kaip dingstis sumažinti užmojus;

57. pabrėžia, kad iš dalies dėl pasaulinės gamybos grandinių sutrikimų ir didesnio kainų kintamumo, nulemtų COVID-19 pandemijos, reikia plėtoti ES atvirą strateginį savarankiškumą siekiant užtikrinti prieigą prie pagrindinių rinkų ir sumažinti priklausomybę nuo svarbiausių prekių, tokių kaip augalinių baltymų šaltiniai, importo; pakartoja, kad žemės ūkio maisto produktų sistemos turi būti pripažintos esminiu atviro strateginio savarankiškumo aspektu siekiant pagal Paryžiaus susitarimo 2 straipsnio 1 dalį užtikrinti, kad būtų pakankamai saugaus ir kokybiško maisto, ir išlaikyti veikiančias ir atsparias maisto tiekimo grandines ir prekybos srautus ateityje kilus krizėms;

58. pažymi, kad žemės ūkio sektorius palaiko ne tik ūkininkus, bet ir gamintojus ir tolesnes naudotojas įmones, užtikrina darbo vietų saugumą ir padeda kurti naujas darbo vietas, ir yra visos maisto pramonės pagrindas; šiuo atžvilgiu atkreipia dėmesį į tai, kad kultūrinio kraštovaizdžio išsaugojimas yra paskata išlaikyti aktyvias kaimo vietoves; atkreipia dėmesį į tradicinių amatų svarbą regioninės ir vietos maisto gamybos sektoriuje ir didelę kultūrinę įvairovę, kurią duoda tokia gamyba; primena, kad su maisto gamyba susijusių amatų žinias taip pat reikėtų išlaikyti ir perduoti laikantis horizontaliųjų strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ nuostatų, pvz., geriau integruojant tokias žinias į dalyvavimu grindžiamas mokslinių tyrimų ir plėtros programas;

59. išreiškia nusivylimą tuo, kad strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ nepakankamai svarbos teikiama žvejybos ir akvakultūros sektoriui ir joje stokojama užmojo, susijusio su šio sektoriaus indėliu ir potencialu; primygtinai ragina Komisiją būsimuose pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, strategijose ar gairėse deramai atsižvelgti į specifinį žvejybos ir akvakultūros sektoriaus pobūdį; pabrėžia, kad norint pasiekti tvarumą užtikrinantį žuvų populiacijų dydį ir atkurti jūrų ir pakrančių ekosistemas reikia laikytis ekosisteminio požiūrio, pagal kurį dėmesys taip pat turėtų būti skiriamas žvejybos ir akvakultūros sektorių naudai ir jų socialiniam, ekonominiam ir aplinkosauginiam tvarumui;

60. pabrėžia, kad tvirtomis ir patikimomis žvejybos ir akvakultūros sektorių teisės aktų sistemomis, pagal kurias būtų nuosekliai taikomas atsargumo principas ir kurios būtų suderintos su atnaujintomis strateginėmis ES akvakultūros darnaus vystymosi gairėmis, turėtų būti suteiktas pagrindas darniai pasinaudoti sektoriuje kylančiomis galimybėmis, taip pat taikyti geresnės apsaugos ir gyvūnų sveikatos priemones, be kita ko, sumažinti naudojamą veterinarinių vaistų kiekį, įskaitant antibiotikus, atitinkamai padidinti žuvų populiacijas ir užtikrinti daugiau aiškumo dėl teritorijos panaudojimo ir licencijų visoms antropogeninės veiklos reikmėms, įskaitant akvakultūrą, taip suteikiant didesnį nuspėjamumą, reikalingą investicijoms, ir nemažinant aplinkosaugos teisės aktų veiksmingumo; pabrėžia skaidraus ir dalyvavimu grindžiamo mechanizmo, atitinkančio Direktyvą 2014/89/ES dėl jūrinių teritorijų planavimo, svarbą siekiant teisingai paskirstyti teritorijas visiems suinteresuotiesiems subjektams; pabrėžia, kad reikia visapusiškai paisyti saugomų jūrų teritorijų;

61. pabrėžia, kad siekiant užtikrinti maisto saugą, skaidrumą vartotojams, sektoriui ir įvairioms administravimo institucijoms, kovą su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama (NNN) žvejyba ir siekiant įgyvendinti Žaliojo kurso tikslus ir darnaus vystymosi tikslus, labai svarbūs geri atsekamumo mechanizmai, atitinkantys vartotojų poreikius ir teikiantys informaciją apie tai, kur, kada, kaip ir kokios žuvys buvo sugautos ar užaugintos, įskaitant kilmės ir gamybos būdo ženklinimą, taip pat aukštus visų ES rinkose parduodamų produktų darnumo ir gyvūnų gerovės standartus; šiuo tikslu pabrėžia kibernetiškai saugių technologijų svarbą plėtojant tikslias skaitmenines decentralizuotas atsekamumo sistemas; ragina laikytis koordinuoto požiūrio, kad būtų užtikrintas įvairių iniciatyvų šiuo klausimu derėjimas, įtraukiant visus vertės grandinės dalyvius; ragina imtis kontrolės priemonių, siekiant užtikrinti, kad visi į ES rinką patenkantys importuojami žvejybos produktai atitiktų tarptautiniu lygmeniu sutartus socialinius standartus, pvz., nustatytus Tarptautinės darbo organizacijos konvencijoje Nr. 188 dėl darbo žvejybos sektoriuje ir ES įgyvendintus Tarybos direktyva (ES) 2017/159 ([70]), ir siekiant neleisti, kad į ES rinką būtų tiekiami žvejybos produktai, sužvejoti laivais, nesilaikančiais minimalių socialinių standartų;

62. primena BŽP tikslus užtikrinti tausų gyvųjų jūrų biologinių išteklių naudojimą, atkurti ir išlaikyti žuvų populiacijas, viršijančias biomasės dydžius, kuriems esant galimas didžiausias tausios žvejybos laimikis, taip pat užtikrinti žvejybos veiklos pelningumą, prisidėti prie labai maistingo maisto tiekimo ES rinkai ir sumažinti ES rinkos priklausomybę nuo maisto importo ir pabrėžia, kad reikia gerinti BŽP stebėseną, kontrolę ir vykdymo užtikrinimą, įskaitant visišką įpareigojimo iškrauti laimikį įgyvendinimą ir tam tikrų laivų elektroninės stebėsenos įdiegimą;

63. ragina Komisiją ir valstybes nares remtis esama darnia praktika ir palengvinti, skatinti ir tinkamai remti perėjimą prie nedidelį poveikį darančios žvejybos ir akvakultūros ir darnios šių sektorių plėtros, įskaitant mažos apimties priekrantės žvejybą, pvz., skatinti naudoti selektyviosios žvejybos įrankius, aplinkai palankią akvakultūrą, įskaitant ekologišką akvakultūrą, ir energijos vartojimo efektyvumo sprendimus, taip pat didinti nacionalinių kvotų, skiriamų mažos apimties priekrantės žvejybai, procentinę dalį; pabrėžia, kad būtina remti žvejus ir žuvų produktų tiekimo grandinės subjektus, įskaitant žvejus ir subjektus atokiausiuose regionuose, pereinant prie labiau skaitmeninės praktikos, daug investuojant į mokymą ir teikiant skaitmeninimo bei perėjimo prie ekologiškos praktikos ir priemonių finansavimą; pabrėžia Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo (EJRŽAF) svarbą šiuo atžvilgiu skatinant tvarios mėlynosios ekonomikos plėtrą ir modernizuojant žuvininkystės sektorių pagal BŽP tikslus;

64. reikalauja, kad Europos Sąjungos Taryba pati viešai skelbtų visus dokumentus, susijusius su bendrų leidžiamų sužvejoti kiekių (BLSK) reglamentų priėmimu, laikantis Europos ombudsmeno rekomendacijos byloje Nr. 640/2019/FP;

65. pabrėžia, kad reikia stebėti ir skatinti atsakingą žuvininkystės išteklių naudojimą, drauge taikant visiško netoleravimo principą kovoje su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama žvejyba, visapusiškai pasinaudojant ES turimomis priemonėmis pagal NNN žvejybos reglamentą ([71]), be kita ko, naudojant raudonąsias korteles, jei valstybė nesilaiko ES reikalavimų, ir stiprinant tausios žvejybos susitarimų su ES nepriklausančiomis valstybėmis politiką; pabrėžia, kad šie susitarimai turi būti iš tiesų darnūs, atitikti patikimiausias turimas mokslines rekomendacijas, nekelti grėsmės ES nepriklausančių valstybių mažos apimties žvejybos sektoriui ir nepakenkti vietos apsirūpinimo maistu saugumui;

66. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares įgyvendinti teisiškai privalomas priemones, kurias Komisija įsipareigojo įgyvendinti tinklo „Natura 2000“ jūrų teritorijose, ir laikytis holistinio požiūrio į jūrų aplinką, šalinti pagrindines vandens taršos priežastis, įskaitant jūrų taršą šiukšlėmis ir miesto bei pramonės nuotekas, nutraukti praktiką, kuri žalinga jūrų aplinkai ir žmonių sveikatai, skatinti žvejus tvariai rinkti jūrų atliekas, kartu vengiant papildomo kuro vartojimo ir teršalų išmetimo, taip pat vengti jūrų gyvūnų ir žuvų priegaudos ir neigiamo poveikio ekosistemai, įgyvendinti priemones, kuriomis siekiama gerinti vandens kokybę ir ligų kontrolę, ir mažinti gyvūnų tankį akvakultūros gamybos ūkiuose žmonių sveikatos ir gyvūnų gerovės sumetimais;

([70]) 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva (ES) 2017/159, kuria įgyvendinamas 2012 m. gegužės 21 d. Europos Sąjungos žemės ūkio kooperatyvų konfederacijos (COGECA), Europos transporto darbuotojų federacijos (ETF) ir Nacionalinių žvejybos įmonių organizacijų Europos Sąjungos asociacijos („Europêche“) sudarytas Susitarimas dėl 2007 m. Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos dėl darbo žvejybos sektoriuje įgyvendinimo (OL L 25, 2017 1 31, p. 12).

([71]) 2008 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1005/2008, nustatantis Bendrijos sistemą, kuria siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti (OL L 286, 2008 10 29, p. 1).

67. pabrėžia moterų ir vyrų darbo žvejybos ir akvakultūros sektoriuose vertę ir svarbų moterų vaidmenį perdirbant, siūlant ir parduodant sugautą žuvį; primena darnios akvakultūros ir žvejybos potencialą kuriant žaliąsias darbo vietas ir mano, kad ekologinė maisto sistemų, įskaitant žuvininkystę, pertvarka turėtų būti vykdoma taip, kad būtų užtikrintos sąžiningos pajamos ir tvirta padėtis visoje vertės grandinėje, ir šiuo atžvilgiu pabrėžia aktyvaus žvejybos ir akvakultūros sektoriaus gamintojų organizacijų dalyvavimo svarbą;

68. ragina Komisiją ir valstybes nares remti ir skatinti darnesnių žvejybos būdų ir įrankių bei didesnės gerovės žuvų ir jūrų bestuburių gaudymo, iškrovimo, vežimo ir skerdimo metodų plėtrą remiantis patikimiausiais turimais mokslo duomenimis, taip pat gerinti ūkiuose auginamų žuvų gerovės standartus, siekiant sumažinti stresą ir pagerinti žuvų kokybę; pabrėžia, kad Sąjunga turėtų remti ir skatinti investicijas į tokius įrankius, metodus ir patobulinimus;

69. atkreipia dėmesį į žvejybos tvenkiniuose, įskaitant jos tradicinę valdymo praktiką, indėlį siekiant strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ tikslų ir sąsajas su Biologinės įvairovės strategija; pažymi, kad kultivuojamuose tvenkiniuose sudaromos sąlygos retoms rūšims įsirengti buveines, jie duoda teigiamą naudą klimatui ir vandens ištekliams, pasitarnauja kaip maistinių medžiagų absorbentai ir atlieka nuosėdų saugyklų funkciją, taip pat prisideda prie darnios regioninio maisto gamybos; ragina Komisiją ir valstybes nares apsvarstyti galimybę įtraukti žvejybą tvenkiniuose į atitinkamas priemones ir programas;

70. primena, kad pirminių gamintojų padėtis pajamų požiūriu yra kur kas nepalankesnė, palyginti tiek su kitais tiekimo grandinės ūkio subjektais, tiek su likusia ekonomikos dalimi; pabrėžia, kad labai svarbu stiprinti pirminių gamintojų, o ypač mažų ir vidutinių gamintojų, padėtį maisto tiekimo grandinėje, kad jie galėtų gauti teisingą darniai pagaminto maisto pridėtinės vertės dalį, be kita ko, skatinant bendradarbiavimą ir kolektyvinius veiksmus, pasinaudojant bendro žemės ūkio, žvejybos ir akvakultūros produktų rinkos organizavimo teikiamomis galimybėmis, įskaitant konkurencijos taisyklių pritaikymą;

71. pabrėžia, kad stabilių ir sąžiningų pirminių gamintojų pajamų užtikrinimas yra itin svarbus siekiant sudaryti sąlygas maisto sistemai pereiti prie didesnio darnumo ir labiau žiedinio žemės ūkio, kovojant su nesąžininga prekybos praktika ir valdant riziką bei krizes; ragina remti pirminius gamintojus visoje ES vykdant šią pertvarką, be kita ko, diegiant naujas technologijas ir didinant ūkininkavimo sistemų, atliekų tvarkymo, žaliavų tiekimo ir pakavimo veiksmingumą; pažymi, kad gamintojo kainos turėtų padengti gamybos išlaidas ir atspindėti socialinį, ekonominį ir aplinkosauginį tvarumą, taigi, derėti su Europos žaliojo kurso tikslais;

72. mano, kad turi būti skatinami susitarimai tiekimo grandinės lygmeniu, siekiant užtikrinti teisingą pridėtinės vertės paskirstymą ūkininkams ir didesnį visos tiekimo grandinės skaidrumą bei atsekamumą, skatinant daugiau jaunimo įsidarbinti šiame sektoriuje;

73. palankiai vertina tiekimo grandinių trumpinimo tikslą; vis dėlto atkreipia dėmesį į salose esančių valstybių narių ir salų teritorijų, atskirtų nuo Europos žemyninės dalies, kurios susiduria su sunkumais, kylančiais dėl izoliacijos ir priklausomybės nuo būtinų produktų, pavyzdžiui, gyvūnų pašarams skirtų grūdų, importo, tikrąją padėtį, į kurią reikia atsižvelgti įgyvendinant priemones, kuriomis siekiama sumažinti priklausomybę nuo ilgųjų nuotolių transporto, ir kitas priemones, kuriomis bus sutrumpintos tiekimo grandinės; pažymi, kad be tam tikrų maisto produktų vežimo pasitelkiant ilgųjų nuotolių transportą šių vietovių aprūpinimui maistu kiltų pavojus;

74. pažymi, kad piliečių lūkesčiai kinta ir lemia esminį maisto rinkos pokytį, atsižvelgiant į didėjančią vietoje pagaminto maisto paklausą; atkreipia dėmesį į vietoje pagaminto maisto svarbą, taip pat jo suteikiamas galimybes mūsų ūkininkams ir reikšmingą teigiamą indėlį, kurį tokia maisto gamyba gali duoti aplinkai; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares aktyviai skatinti vietos maisto strategijų ir iniciatyvų, susijusių su trumpa tiekimo grandine, plėtojimą;

75. pripažįsta šviežio vietinio suvartojamo ekologinio maisto, kuris yra naudingas vartotojų sveikatai ir aplinkai, svarbą; atkreipia dėmesį į didelį potencialą skatinant vietos pirminių gamintojų ir turizmo paslaugų teikėjų bendradarbiavimą, kuris galėtų paskatinti vietoje auginamo šviežio maisto vartojimą; ragina imtis paramos priemonių, kuriomis būtų skatinamas šis bendradarbiavimas;

76. ragina skatinti taikyti priemones, suteikiančias galimybę žaliavas perdirbti kuo arčiau jų kilmės vietos – taip smarkiai sumažinamas anglies dioksido pėdsakas ir geriau užtikrinamas maisto produktų atsekamumas;

77. pabrėžia, kad nauji darnūs verslo modeliai suteikia MVĮ didžiules galimybes, tačiau strategijoje numatytomis keliomis iniciatyvomis gali būti sukurtas didelis biurokratizmas; palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą taikyti geresnes reglamentavimo priemones, įvertinti poveikį MVĮ, taip pat imtis veiksmų, kuriais būtų skatinami darnūs ir žiediniai verslo modeliai, visų pirma MVĮ, pasinaudoti „InvestEU“ fondu, siekiant suteikti geresnes galimybes MVĮ gauti finansavimą, taip pat teikti konkrečiai pritaikytus sprendimus, kuriais MVĮ būtų padedama vystyti naujus įgūdžius ir verslo modelius; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares sumažinti administracinę naštą mažiesiems ir vidutiniams maisto grandinės dalyviams taikant tokias priemones kaip registracijos procesų supaprastinimas ir užtikrinant veiksmingesnį leidimų ir licencijų išdavimą ir patvirtinimą, taip pat užtikrinant, kad atitinkamos reguliavimo įstaigos turėtų pakankamai darbuotojų, kad mažieji maisto gamintojai savo produktus į rinką galėtų pateikti kaip galima greičiau ir lengviau;

78. mano, kad didelio užmojo ES žaliojo kurso ir Teisingos pertvarkos mechanizmui įgyvendinti skirto biudžeto nepakanka, kad socialiniu požiūriu būtų darniai sprendžiamos numatomos pertvarkos padarinių problemos; ragina į Teisingos pertvarkos mechanizmą taip pat įtraukti žemės ūkio regionus, kuriems gali būti daromas neigiamas poveikis, ir pabrėžia, kad reikia užtikrinti tinkamą socialinių partnerių dalyvavimą nustatant ir įgyvendinant būsimas strategijos iniciatyvas; primena, kad perėjimui prie šios sistemos reikės didelių investicijų ir jis negali būtų įgyvendintas be Europos ūkininkų bendradarbiavimo ir paramos;

79. primygtinai ragina Komisiją nuodugniai užtikrinti Direktyvos (ES) 2019/633 dėl nesąžiningos prekybos praktikos įgyvendinimą ir atidžiai stebėti, kaip ji perkeliama į nacionalinę teisę; ragina Komisiją dėti daugiau pastangų siekiant sustiprinti ūkininkų padėtį maisto tiekimo grandinėje ir pateikti konkrečių pasiūlymų, atitinkančių strategiją;

80. pakartoja, kad dvejopa maisto produktų kokybė yra nepriimtinas reiškinys ir su šia praktika reikia visapusiškai kovoti, kad Europos vartotojai nebūtų diskriminuojami ir klaidinami; todėl mano, kad strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ turi būti nuostatos, kuriomis būtų siekiama dvigubų maisto kokybės standartų taikymo prevencijos, ir šiuo tikslu ragina Komisiją atidžiai stebėti padėtį rinkoje ir prireikus pasiūlyti tikslinius teisės aktus; be to, pabrėžia vartotojų organizacijų vaidmenį nustatant šios klaidinančios praktikos atvejus;

81. primena Komisijai, kad reikia tolesnių ES atsakingos verslo ir rinkodaros praktikos elgesio kodekso priemonių – parengti maisto ir mažmeninės prekybos sektorių stebėsenos sistemą ir numatyti galimybę imtis teisėkūros priemonių, jeigu į įmonių strategiją įtraukiant ekonominio, aplinkosauginio ir socialinio darnumo bei gyvūnų gerovės aspektus nedaroma pakankama pažanga, ir tai darant skatinti ir atlyginti darnių žemės ūkio gamintojų pastangas, kartu siūlant daugiau sveikų ir darnių maisto produktų už prieinamą kainą ir mažinant bendrą maisto sistemos aplinkosauginį pėdsaką bei nesveikos mitybos kainą visuomenei;

82. tvirtai laikosi nuomonės, kad būtina priimti ES maisto ir mažmeninės prekybos įmonių elgesio kodeksą, kad daugiau dėmesio būtų skiriama įsipareigojimams, kurie yra svarbūs formuojant sveiko ir darnaus maisto aplinką ir kurie būtų konkretūs, išmatuojami ir įgyvendintini per konkrečius terminus, padėtų kovoti su dvigubais standartais žemės ūkio maisto produktų praktikoje ir būtų orientuoti į pagrindines dalyvaujančių subjektų operacijas;

83. pabrėžia, kad svarbu sustabdyti konsolidavimą ir koncentraciją mažmeninės prekybos maisto produktais sektoriuje ir į juos atsižvelgti, kad būtų užtikrintos sąžiningos kainos ūkininkams ir deramos darbo sąlygos darbuotojams; primygtinai reikalauja, kad pradinės grandies subjektai atsižvelgtų į žemės ūkio gamybos sąnaudas ir kad visose tiekimo grandinės grandyse būtų taikomos sąžiningos kainos; primena, kad svarbu užtikrinti didesnį ūkininkų atsparumą rinkoje iš maisto grandinės gaunant daugiau vertės – to galima pasiekti, pavyzdžiui, skatinant ūkininkų dalyvavimą gamintojų organizacijų arba kooperatyvų veikloje;

84. ragina nediskriminuojant tobulinti ES žemės ūkio ir maisto produktų propagavimo politiką, taip pat ES mokykloms skirtą programą ir Europos sveikų mokyklinių pietų iniciatyvą; mano, kad šie patobulinimai turėtų sustiprinti kokybiškų Europos žemės ūkio produktų gamybą ir prisidėti prie darnios gamybos ir vartojimo, laikantis šios strategijos, Europos žaliojo kurso ir darnaus vystymosi tikslų; mano, kad šie patobulinimai turėtų būti sutelkti į edukaciją, būti pagrįsti turimais mokslo duomenimis, ES kokybės ženklais, pvz., ES ekologiniu ženklu ir geografinėmis nuorodomis, trumpomis, vietos ir regioninėmis tiekimo grandinėmis, sveika mityba ir gyvenimo būdu, taip pat skatinti vartoti daugiau vaisių ir daržovių, kurie būtų įtraukti į įvairią ir subalansuotą mitybą, mažinti suvartojamą cukraus, druskos ir riebalų kiekį, siekiant sumažinti nutukimo rodiklius;

85. atsižvelgdamas į ES produktų propagavimo programą, taip pat pabrėžia aplinkos – vidaus patalpose ir lauke – žalinimo, kaip natūralaus klimato kaitos ir oro taršos pasekmių keliamų problemų sprendimo, svarbą, taip pat sveikos gyvenamosios aplinkos ir žmonių gerovės svarbą;

86. pažymi, kad reikia sustiprinti Europos informavimo kampanijas dėl saikingo vyno vartojimo kartu išlaikant paramą kokybiškiems produktams; mano, kad tik plačios informavimo ir švietimo kampanijos būtų veiksmingos kovojant su piktnaudžiaujamu vartojimu, ir primena, kad saikingas vyno vartojimas yra sudedamoji Vidužemio jūros regiono mitybos dalis;

87. atkreipia dėmesį į ES kokybės sistemų ir geografinių nuorodų, tokių kaip saugomos kilmės vietos nuorodos (SKVN), saugomos geografinės nuorodos (SGN), geografinės spiritinių gėrimų ir aromatizuotų vynų geografinės nuorodos (GI) ir garantuoto tradicinio gaminio nuorodos (GTG), kurios yra puikūs ES žemės ūkio kokybės standartų nustatymo pavyzdžiai, vaidmenį ES; palankiai vertina tai, jog persvarstyta ES geografinių nuorodų politika siekiant, kad saugomos geografinės nuorodos arba kilmės vietos nuorodos galėtų toliau prisidėti prie Europos regionų ekonominio, socialinio ir aplinkosauginio darnumo ir tai būtų naudinga gamintojams, vartotojams ir visai visuomenei, nes bus gaminami aukštos kokybės produktai, tvirtai susieti su regionais; pabrėžia, kad reikia gerinti jų autentiškumo pripažinimą tarp vartotojų, kurie ne visada gali atskirti Europos geografines nuorodas nuo kitų produktų, neturinčių tokios nuorodos; taip pat mano, kad būtina sumažinti administracinę naštą mažiems gamintojams, kurie nori prisijungti prie tų kokybės sistemų, ir stiprinti GN apsaugą nuo piktnaudžiavimo arba imitavimo tarptautiniu lygmeniu; pakartoja, kad jų vaidmuo yra svarbus vykdant ES ir trečiųjų šalių prekybą;

88. atkreipia dėmesį į tai, kad strategijoje pripažįstama, jog dauguma europiečių mitybos pavyzdžių neatitinka sveikos mitybos rekomendacijų ir kad visoje visuomenėje reikia keisti vartojimo įpročius siekiant sveikesnių maisto produktų vartojimo, mitybos ir gyvenimo būdo, įskaitant didesnį darniai ir regione pagamintų augalų ir augalinių maisto produktų, pvz., šviežių vaisių ir daržovių, sveikų grūdų ir ankštinių augalų, vartojimą, taip pat spręsti pernelyg didelio mėsos ir labai perdirbtų produktų, taip pat produktų, kuriuose yra daug cukraus, druskos ir riebalų, vartojimo problemą – tai būtų taip pat naudinga aplinkai ir gyvūnų gerovei ir užtikrintų atsparesnę ekonomiką; pabrėžia, kad ES masto gairės dėl darnios, sveikos ir labiau subalansuotos mitybos, įskaitant aiškius tikslus ir atsižvelgiant į Europos maisto ir mitybos kultūrinę ir regioninę įvairovę bei vartotojų poreikius, padėtų vartotojams ir juos paskatintų, taip pat pagrįstų valstybių narių nacionalines pastangas įtraukti darnumo elementus į nacionalines mitybos rekomendacijas; ragina Komisiją parengti tokias gaires ir imtis konkrečių veiksmų, kad būtų veiksmingai skatinama sveika, darni ir labiau subalansuota mityba;

89. palankiai vertina tai, kad strategijoje tinkamai pripažįstamas maisto vartojimo konteksto vaidmuo ir įtaka formuojant vartojimo modelius ir poreikis sudaryti palankesnes sąlygas vartotojams rinktis sveiką ir darnią mitybą; ragina Komisiją ir valstybes nares laikytis sistemingesnio ir įrodymais grindžiamo požiūrio, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos kurti sveiką, darnią ir teisingą maisto aplinką, o ne tik remtis elgesio kodeksu; pakartoja, kad svarbu skatinti sveiką, labiau subalansuotą ir darnią mitybą gerinant maisto aplinką, didinant vartotojų informuotumą apie vartojimo modelių poveikį, be kita ko, skaitmeniniais kanalais, ir teikiant informaciją apie mitybą, kuri yra naudingesnė žmonių sveikatai ir kurios anglies dioksido bei aplinkosauginis pėdsakas yra mažesnis, pvz., apie trumpų vietos ir regiono tiekimo grandinių produktus – visa tai turėtų būti daroma drauge su įvairiomis priemonėmis, kuriomis iš esmės būtų užtikrinama darnesnė maisto gamyba;

90. ragina imtis visapusiškų ir papildomų įvairių priemonių, įskaitant reguliavimo priemones ir vartotojų informuotumo didinimo kampanijas, kuriomis būtų mažinamas pernelyg didelis labai perdirbtų produktų, taip pat kitų produktų, turinčių daug druskos, cukraus ir riebalų, vartojimas, lemiantis didelę naštą visuomenės sveikatai; ragina pagrindinius maisto gamintojus ir mažmenininkus greitai ir rimtai performuoti tuos perdirbtus maisto produktus, kuriems netaikomos ES kokybės sistemos, kai galima tuos produktus patobulinti užtikrinant sveikesnę jų sudėtį, palankiai vertina Komisijos ketinimą pradėti iniciatyvas, kuriomis būtų skatinamas šis performavimas, be kita ko, nustatyti didžiausius leidžiamus cukraus, riebalų ir druskos kiekius tam tikruose perdirbtuose maisto produktuose, ir primygtinai ragina Komisiją atidžiai stebėti pažangą, daromą performuojant produktus; pabrėžia, kad tokiu performavimu taip pat turėtų būti siekiama kuo labiau sumažinti pavojų sveikatai, kurį kelia maisto skonį gerinančios medžiagos, pesticidų likučiai ir kenksmingos cheminės medžiagos; ragina atkreipti ypatingą dėmesį į vaikams skirtą maistą ir kitus specialios paskirties maisto produktus ir taikyti veiksmingą ir ES lygmens reguliavimo požiūrį, siekiant kovoti su perdirbtų maisto produktų, kurių sudėtyje daug riebalų, cukraus ir druskos, reklamos ir rinkodaros televizijoje ir skaitmeninėse žiniasklaidos priemonėse poveikiu vaikams ir paaugliams;

91. mano, kad tolesnis augalinių baltymų gamybos ir alternatyvių baltymų šaltinių, tokių kaip vabzdžiai ar dumbliai, plėtojimas ir darnios inovacijos ES yra būdas veiksmingai įveikti daugelį aplinkos ir klimato srities iššūkių, su kuriais susiduria ES žemės ūkis, taip pat būdas užkirsti kelią miškų naikinimui, biologinės įvairovės nykimui ir ekosistemų būklės blogėjimui ES nepriklausančiose šalyse ir mažinti dabartinę Europos priklausomybę nuo augalinių baltymų tiekimo; ragina Komisiją remtis savo ataskaita dėl augalinių baltymų gamybos plėtros Europos Sąjungoje (COM(2018)0757) ir pateikti ES perėjimo prie baltymų strategiją, apimančią paklausą ir pasiūlą, kad būtų remiama ir skatinama darni baltymingų augalų gamyba, įskaitant vietos pašarų tiekimą ir maisto gamybą, didinant ES savarankiškumą ir mažinant pasaulinį poveikį aplinkai ir klimatui; pabrėžia, kad svarbu mažinti priklausomybę nuo baltyminių augalų importo iš užsienio;

92. dar kartą ragina vykdyti platesnio masto teisės aktų ES bendrą rizikos vertinimą, siekiant išvengti pavojingų maisto produktuose esančių medžiagų poveikio vartotojams;

93. primena, kad maistinės sudėties kategorijos, kurias smarkiai vėluojama nustatyti, tebėra svarbios ir būtinos, kad būtų įgyvendinti Reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maistingumą ir sveikatingumą ([72]) tikslai; palankiai vertina tai, kad paskelbtas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, siekiant nustatyti maistinės sudėties kategorijas; pažymi, kad ant daugelio maisto produktų, įskaitant vaikams skirtus produktus, ir toliau pateikiami teiginiai apie maistingumą ir sveikatingumą, neatsižvelgiant į tai, kad juose yra didelis kiekis susirūpinimą keliančių maisto medžiagų; pabrėžia, kad reikia parengti patikimas maistinės sudėties kategorijas, pagal kurias būtų ribojami arba draudžiami teiginiai apie daug riebalų, cukraus ir (arba) druskos turinčių maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą; ragina ypatingą dėmesį skirti vaikams skirtam maistui ir kitiems specialios paskirties maisto produktams;

94. pripažįsta, kad tarptautinės visuomenės sveikatos organizacijos, kaip antai Pasaulio sveikatos organizacija, nustatė, kad pakuotės priekinėje pusėje pateikiamas maistingumo ženklinimas yra svarbi priemonė, padedanti vartotojams priimti labiau informacija pagrįstus sprendimus ir rinktis labiau subalansuotus ir sveikesnius maisto produktus; pabrėžia, kad maistingumo ženklinimo pakuotės priekinėje pusėje sistema, kuri dera su mitybos gairėmis ir jas papildo, turėtų padėti vartotojams rinktis sveikesnius maisto produktus, nes jiems bus suteikiama suprantamos informacijos apie jų vartojamą maistą; ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų parengta privaloma ir suderinta ES maisto produktų pakuotės priekinės dalies etiketė, pagrįsta patikimais ir nepriklausomais moksliniais įrodymais ir įrodymais, kad vartotojas ją supranta, suteikiant atvirą prieigą visiems rinkos dalyviams, įskaitant mažuosius ir vidutinius veiklos vykdytojus, ir atsižvelgiant į papildomą naštą maisto tvarkymo subjektams ir sąjungoms; be to, pabrėžia, kad siekiant palengvinti produktų palyginimą į etiketę turėtų būti įtrauktas aiškinamasis elementas, kad būtų teikiama skaidri, palyginama ir suderinta informacija apie produktą, ir turėtų būti naudojami vienodi kiekių matavimo vienetai; ragina Komisiją tinkamai atsižvelgti į vienos sudedamosios dalies produktų ir produktų, kuriems taikomos Europos kokybės sistemos (SKVN, SGN, GN ir kt.), ypatumus, ypač į jų sudėties nekintamumą, ir pabrėžia, kad bet kokie svarstymai dėl galimų išimčių turėtų būti grindžiami mokslo argumentais; ragina nustatyti skaitmeninę papildomos savanoriškos informacijos apie žemės ūkio maisto produktus teikimo sistemą („Eu4healthyfood“) ir rekomenduoja, kad tokia informacija būtų teikiama skaitmeniniu būdu naudojantis brūkšniniu kodu ir vartotojai galėtų lengvai ją gauti;

95. pažymi, kad sveikų produktų, taip pat maisto produktų, sudėtyje gali būti natūralių ir sintetinių sudedamųjų medžiagų, kurios skirtingai veikia aplinką ir vartotojų sveikatą. ragina įvesti privalomo sveikų produktų ženklinimo sistemas, pagal kurias būtų nurodyta, kad sudedamoji dalis yra sintetinės kilmės, kai ji gaunama cheminės sintezės būdu, o ypač tuo atveju, kai esama natūralių atitikmenų;

96. ragina Komisiją įvertinti vartotojų elgesio pokyčius, pvz., maisto produktų pirkimą internetu;

97. palankiai vertina Komisijos iniciatyvą, kuria siekiama gerinti kilmės ženklinimą, ir svarstymus taikyti ją didesnei produktų įvairovei; pakartoja savo raginimą įvesti privalomą kilmės ženklinimą; pabrėžia, kad sistema turėtų būti išsami ir suderinta ir apimti visus maisto produktus, ji turėtų apimti maitinimo įstaigas, restoranus ir mažmeninę prekybą, jos informacija turėtų būti visapusiškai patikrinama bei atsekama ir sistema turėtų netrukdyti tinkamam vidaus rinkos veikimui; pabrėžia, kad reikia persvarstyti reglamentą dėl informacijos apie maistą ([73]), daugiausia dėmesio skiriant pienui ir mėsai kaip sudedamosioms dalims; ragina Komisiją pataisyti dabartinę praktiką, pagal kurią produktai, kurių pagrindinės sudedamosios dalys nėra vietinės ar regioninės kilmės, gali būti reklamuojami kaip tokie, o šių nevietinių pagrindinių

([72]) OL L 404, 2006 12 30, p. 9.

([73]) 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams (OL L 304, 2011 11 22, p. 18).

sudedamųjų dalių kilmė nurodoma mažomis raidelėmis, ir užtikrinti, kad pagrindinių sudedamųjų dalių kilmė būtų labiau matoma vartotojui; ragina Komisiją pasiūlyti teisės aktą dėl medaus ženklinimo taisyklių pakeitimų, kurie padėtų geriau informuoti vartotojus, ir remti ES bitininkystės sektorių, sustiprinant importo kontrolę, kad būtų užkirstas kelias falsifikuoto medaus importui, ir pabrėžia, kad siekiant kovoti su sukčiavimu maisto produktų srityje reikia veiksmingai užtikrinti visų kilmės šalių ženklinimą;

98. palankiai vertina Komisijos ketinimą sukurti darnaus maisto ženklinimo sistemą ir ragina Komisiją apibrėžti metodiką ir nurodyti, kokie darnumo aspektai būtų įtraukti, sykiu užtikrinant, kad naujoji sistema neprieštarautų esamoms aplinkos apsaugos sistemoms, pvz., ES ekologiniam ženklui ar ekologinės gamybos logotipui; pabrėžia, kad šiuo metu naudojama daug nepagrįstų ir net klaidinančių ekologiškumo teiginių ir reklamos metodų, ir ragina Komisiją nustatyti reglamentavimo sistemą, pagal kurią būtų nustatyta aiški, sparti ir veiksminga išankstinio visų darnumo teiginių ir etikečių patvirtinimo procedūra; pabrėžia, kad, nustačius tokią sistemą, vartotojai būtų apsaugoti nuo klaidingų teiginių apie darnumą, kartu užtikrinant, kad įmonėms, kurios iš tiesų siekia vykdyti aplinkai palankesnę veiklą, būtų deramai atlyginta už jų pastangas; pabrėžia, jog reikia, kad viešosios kontrolės institucijos atliktų visų ženklų, kuriais leidžiama ženklinti maisto produktus, patikras;

99. pabrėžia, kad reikia įvesti gyvūninės kilmės produktų ženklinimą, kuris būtų grindžiamas gamybos būdo ir gyvūnų gerovės rodiklių nurodymu ir apimtų gyvūno gimimo, auginimo ir skerdimo vietą, ir pabrėžia, kad šie reikalavimai turėtų būti taikomi ir perdirbtiems produktams, siekiant padidinti skaidrumą, padėti vartotojams rinktis geresnį produktą ir prisidėti prie gyvūnų gerovės; pabrėžia, kad augalinės kilmės baltymų gamyba ir plėtra rinkoje turėtų būti labiau remiami, ir ragina nedelsiant pasiūlyti ilgai lauktas reikalavimų, susijusių su vegetariškų ir veganiškų maisto produktų ženklinimu, suderinimo nuostatas;

100. dar kartą patvirtina esąs įsitikinęs, kad politikos priemonės, kuriomis siekiama didinti maisto sistemos darnumą, neturėtų remtis vien atsakomybės perkėlimu vartotojams, kurie turi pirkti darnius produktus, nes tai nėra veiksminga, nors vartotojų pasirinkimas yra svarbus darniai pagamintų produktų ir sveikesnės mitybos plėtros veiksnys; pabrėžia, kad labai svarbu tinkamas švietimas mitybos ir aplinkos apsaugos srityse, taip pat galimybė gauti su tuo susijusios lengvai suprantamos informacijos; pabrėžia, kad darnumo ženklinimas turėtų būti grindžiamas mokslo suderintais darnumo kriterijais, turėtų apimti, kai įmanoma, viešosios kontrolės institucijų atliekamas patikras ir, jei reikia, naujas teisėkūros priemones; vis dėlto pažymi, kad vien trečiųjų šalių atliekamas sertifikavimas ir ženklinimas nėra veiksmingi, tačiau gali būti papildančios priemonės siekiant užtikrinti perėjimą prie darnios gamybos ir vartojimo; pripažįsta, kad skaidrumo didinimas naudojant tokius metodus kaip ženklinimas yra svarbus elementas, galintis padėti vartotojams priimti darnesnius pirkimo sprendimus, o tai svarbu siekiant pereiti prie darnesnės, regioninės ir sveikesnės maisto sistemos;

101. pabrėžia, kad maisto produktų kainos turi siųsti tinkamą signalą vartotojams; mano, kad tikrosios maisto produktų kainos, kurios atspindi tikrąją produkto gamybos kainą ūkininkams ir kainą aplinkai ir visuomenei, yra veiksmingiausias būdas ilgainiui užtikrinti darnias ir teisingas maisto sistemas; todėl palankiai vertina strategijos tikslą orientuoti maisto pramonę į praktiką, kurią taikant sveikas ir darnus pasirinkimas vartotojams būtų paprastas, prieinamas ir įperkamas; pritaria tam, kad valstybėms narėms būtų suteikta daugiau lankstumo diferencijuoti PVM tarifus maisto produktams, turintiems skirtingą poveikį sveikatai ir aplinkai, ir suteikti joms galimybę pasirinkti nulinį PVM tarifą sveikiems ir darniems maisto produktams, pvz., vaisiams ir daržovėms, kaip jau įgyvendinama kai kuriose valstybėse narėse, bet neįmanoma šiuo metu to padaryti visur ([74]), ir taikyti didesnį PVM tarifą nesveikam maistui ir maisto produktams, kurių aplinkos pėdsakas yra didelis; primena, kad namų ūkių išlaidos maisto produktams ES valstybėse narėse labai skiriasi ir kad vartotojams visose valstybėse narėse turėtų būti užtikrintas įperkamumas, kartu užtikrinant sąžiningas pirminių gamintojų pajamas už jų darnius ir sveikus produktus ir didinant skaidrumą bei vartotojų informuotumą apie sąnaudas ir pelną, susijusius su kiekvienu maisto tiekimo grandinės etapu; ragina Komisiją pradėti tyrimą, siekiant nustatyti ekonominę, aplinkosauginę ir visuomeninę kainą, įskaitant su sveikata susijusias išlaidas, susijusią su ES rinkoje daugiausiai vartojamų maisto produktų gamyba ir vartojimu;

([74]) „Supporting the mid-term evaluation of the EU action plan on childhood obesity“, *The childhood obesity study*. EPHORT konsorciumas: Jolanda Boer, Jeanine Driesenaar, Anneke Blokstra, Francy Vennemann, Nikolai Pushkarev, Johan Hansen.

102. ragina persvarstyti viešųjų pirkimų teisės aktus siekiant nustatyti arba sugriežtinti minimalius privalomus kriterijus darželiams ir mokykloms, kitoms viešosioms institucijoms ir privačioms įmonėms, teikiančioms viešąsias paslaugas, kad būtų skatinama: darni maisto produktų gamyba, įskaitant tradicinius ir tipiškus maisto produktus su geografinėmis nuorodomis, vietos ir, jei įmanoma, sezoninių produktų vartojimas, trumpos tiekimo grandinės, įskaitant tiesioginį pardavimą, aukštesni gyvūnų gerovės standartai, maisto atliekų ir pakuočių kiekio mažinimas laikantis žiedinės ekonomikos principų; ragina skatinti sveikesnę ir subalansuotą mitybą ir mitybos įpročius sukuriant tokią maisto aplinką, kurioje vartotojams būtų lengviausia rinktis sveikus, informacija pagrįstus ir darnius sprendimus; ragina Komisiją toliau plėtoti tvarių maisto produktų viešųjų pirkimų stebėsenos ir ataskaitų teikimo priemones;

103. palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą persvarstyti ES teisės aktus dėl su maistu besiliečiančių medžiagų, apgailestauja, kad iki šiol nebuvo imtasi suderintų veiksmų, ir siūlo Komisijai paankstinti pasiūlymo paskelbimo datą; primygtinai tvirtina, kad reikia visapusiškai ir suderintai reglamentuoti visas su maistu besiliečiančias medžiagas, įskaitant tas medžiagas ir teršalus, kurie dar neįtraukti į ES lygmens nuostatas, primygtinai reikalauja, kad tai būtų daroma remiantis atsargumo principu, principu „nėra duomenų – nėra rinkos“, išsamiais saugos vertinimais, pagrįstais naujausiais mokslo duomenimis ir Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) ir EFSA moksliniu darbu, ir pabrėžia, kad itin svarbu veiksmingai užtikrinti vykdymą ir teikti vartotojams geresnę informaciją; pakartoja raginimą peržiūrėti teisės aktus dėl su maistu besiliečiančių medžiagų, laikantis reglamento dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), taip pat klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo reglamentų, ir nedelsiant įtraukti konkrečias nuostatas, siekiant pakeisti endokrininę sistemą ardančių savybių turinčias chemines medžiagas ir pavojingas chemines medžiagas visuose su maistu besiliečiančiuose gaminiuose, nedarant neigiamo poveikio pakavimo funkcijai, kurią jis atlieka užtikrinant maisto saugą ar kokybę; palankiai vertina Komisijos ketinimą nustatyti taisykles dėl saugaus su maistu besiliečiančių plastikinių medžiagų, išskyrus PET, perdirbimo; kartu pabrėžia, kad grynoms ir perdirbtoms medžiagoms turėtų būti taikomi vienodi saugos reikalavimai ir kad atsakingi tiekimo grandinių dalyviai ir galutiniai vartotojai turi turėti galimybę lengvai gauti informaciją apie cheminių medžiagų, esančių su maistu besiliečiančiuose gaminiuose, atpažinties duomenis ir saugą;

104. pabrėžia, kad maisto švaistymas ir nuostoliai turi didžiulių pasekmių aplinkai, didina klimato kaitą ir dėl to švaistomi riboti ištekliai, pvz., žemė, energija ir vanduo, o ūkininkai praranda pajamas; dar kartą ragina valstybes nares imtis reikiamų priemonių, kad būtų pasiektas Sąjungos tikslas iki 2025 m. sumažinti maisto atliekų kiekį 30 proc., o iki 2030 m. – 50 proc., palyginti su 2014 m. rodikliais; pabrėžia, kad siekiant šio tikslo reikia nustatyti privalomus tikslus kiekvienam tiekimo grandinės etapui, įskaitant pirminę gamybą, didmeninę prekybą ir mažmeninę prekybą; ragina visas valstybes nares parengti ir įgyvendinti maisto atliekų prevencijos programas, kurios visapusiškai apimtų žiedinės ekonomikos principus ir trumpų maisto tiekimo grandinių, kurios mažina maisto atliekų susidarymo riziką, skatinimą; pabrėžia, kad BŽŪP tikslai apima maisto švaistymo prevenciją, kad reikėtų skatinti imtis veiksmų siekiant mažinti maisto atliekų kiekį pirminės gamybos lygmeniu ir ankstyvaisiais tiekimo grandinės etapais, įskaitant maisto produktus, kurių derlius nenuimtas; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti gyvūnų sveikatą, be kita ko, siekiant išvengti maisto nuostolių ir švaistymo jų susidarymo vietoje, ir pabrėžia, kad augalinės kilmės maisto atliekų panaudojimas gyvūnų pašarams yra perspektyvus sprendimas, kai neįmanoma užkirsti kelio maisto švaistymui; pabrėžia, kad svarbu didinti visuomenės informuotumą ir teikti gaires, kaip išvengti maisto švaistymo, siekiant skatinti ilgalaikius vartotojų elgsenos pokyčius; ragina Komisiją nustatyti visas galimas kliūtis, trukdančias sparčiau mažinti atliekų kiekį, ir ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti tinkamą mokslinių tyrimų, inovacijų, suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo ir informavimo bei švietimo kampanijų finansavimą sukuriant nacionalinius maisto atliekų mažinimo fondus, kurių tikslas – užtikrinti, kad maistas nebebūtų švaistomas;

105. pabrėžia, kad laikantis atliekų hierarchijos daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama maisto atliekų prevencijai; palankiai vertina siūlomą ES datos žymėjimo etiketėse taisyklių peržiūrą, siekiant paaiškinti taisykles ir užkirsti kelią maisto atliekoms bei maisto nuostoliams ir juos mažinti; pabrėžia, kad bet koks datos žymėjimo etiketėse taisyklių pakeitimas turėtų būti moksliškai pagrįstas ir juo turėtų būti pagerinti visų maisto grandinės dalyvių, įskaitant apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų subjektus, veiksmai, susiję su datos žymėjimu, formatu ir pateikimu etiketėse, ir pagerinta tai, kaip vartotojai jį supranta, visų pirma kalbant apie ženklinimą „vartoti iki“ ir „geriausias iki“, nekenkiant maisto saugai ar kokybei; pabrėžia, kad suderintas datos žymėjimas padėtų kovoti su maisto švaistymu; ragina kartu su ES datos žymėjimo etiketėse taisyklių peržiūra atlikti maisto produktų platinimo taisyklių peržiūrą, siekiant nustatyti ir panaikinti galimas atliekų mažinimo kliūtis, didinti veiksmingumą, taip pat skatinti konkurenciją ir inovacijas;

106. pabrėžia, kad svarbu kovoti su sukčiavimu maisto produktų srityje ir klastotėmis maisto sektoriuje, dėl kurių klaidinami vartotojai ir iškraipoma konkurencija vidaus rinkoje, pabrėžia, kad būtina skubiai spręsti sudėtingą sukčiavimo maisto produktų srityje problemą, visų pirma kalbant apie netinkamą ženklinimą, sudedamųjų dalių pakeitimą, skiedimą,

papildymą, pašalinimą ar pakeitimą pigesniais ar standartų neatitinkančiais pakaitalais, nepatvirtintus cheminius apdorojimo būdus ar procesus ir suklastotus dokumentus, ypatingą dėmesį skiriant geografinių nuorodų klastojimui ir neteisėtai prekybai jomis pažymėtais produktais; pabrėžia, kad svarbu taikyti veiksmingas sankcijas, kurios turėtų atitikti pažeidimą, ir ragina valstybes nares tinkamai atsižvelgti į šį principą priimant nacionalinės teisės aktus, laikantis Oficialios kontrolės reglamento ([75]); ragina Komisiją kurti Europos kovos su sukčiavimu maisto pramonės srityje darbo grupę, siekiant suderinti skirtingų atitinkamų nacionalinių įstaigų veiklą, kad būtų užtikrintas ES maisto standartų laikymasis tiek ES bendrojoje rinkoje, tiek importo į ES srityje;

107. primygtinai ragina Komisiją stebėti ir užtikrinti, kad oficialiai maisto kontrolei būtų nuolat skiriami pakankami ištekliai, siekiant užtikrinti, kad būtų vykdoma pakankamai patikrų siekiant patikrinti, ar laikomasi maisto ir pašarų reikalavimų, ir primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti muitinės atliekamas patikras siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi ES gamybos standartų, be kita ko, susijusių su maisto sauga, atsparumu antimikrobinėms medžiagoms, gyvūnų gerove ir augalų apsaugos produktais, taip pat siekiant išvengti augalų ir gyvūnų kenkėjų patekimo į ES; ragina valstybes nares griežtai ir nuosekliai užtikrinti, kad maisto grandinėje būtų laikomasi Maisto srities teisės aktų bendrųjų principų reglamento ([76]) nuostatų dėl produktų atsekamumo; pabrėžia, kad incidentų, kurie kelia pavojų visuomenės sveikatai ir saugumui, atvejais valdžios institucijos turėtų nedelsdamos išsamiai ir tinkamai informuoti visuomenę apie galimą tam tikrų maisto produktų keliamą pavojų pagal atitinkamą Maisto srities teisės aktų bendrųjų principų reglamento nuostatą;

Pertvarkai būtinos sąlygos

108. pabrėžia ES finansavimo svarbą moksliniams tyrimams ir inovacijoms, visų pirma MVĮ ir smulkiesiems ūkininkams, nes tai yra pagrindiniai veiksniai spartinant perėjimą prie darnesnės, našesnės, įvairesnės, vietinės, sveikos ir įtraukesnės Europos maisto sistemos; ragina žemės ūkio maisto produktų sektorių aktyviai naudoti jam pagal programą „Europos horizontas“ skiriamą finansavimą šiuo tikslu; taip pat pabrėžia, kad reikia sudaryti palankesnes sąlygas investicijoms, kurių reikia siekiant skatinti darnią praktiką, žiedinę ekonomiką ir bioekonomiką;

109. nurodo, kad naujų išmanaus ūkininkavimo technologijų ir metodų, įskaitant skaitmeninimą ir apsaugoto auginimo sistemas, diegimas gali būti naudingas siekiant didinti veiksmingumą, gerinti išteklių naudojimą, aplinkosauginį darnumą ir gali duoti ekonominės naudos žemės ūkio gamybai; pripažįsta, kad inovacijos turi išlikti suderinamos su tradicinės praktikos ir žinių, visų pirma pritaikytų prie kiekvienos vietovės žemės ūkio ir klimato ypatumų, atkūrimu ir skatinimu;

110. pabrėžia, kad svarbu įgyvendinti įvairius integruotojo kenkėjų valdymo metodus ir teikti nepriklausomas ūkių konsultavimo paslaugas siekiant užtikrinti platesnį ir įtraukų žinių perdavimą žemės ūkio sektoriui; mano, kad tam būtų naudinga sukurti darnios praktikos rinkimo ir sklaidos sistemą ir remtis esamomis specializuotomis valstybių narių ūkininkų mokymo sistemomis, nesukuriant papildomos administracinės naštos ūkininkams valstybėse narėse; ragina valstybes nares skirti pakankamą savo asignavimų ūkių konsultavimo paslaugoms dalį paslaugoms ir techninei pagalbai, susijusiai su darnia praktika, kuria prisidedama prie strategijos tikslų; mano, kad, atsižvelgiant į įgytas žinias ir praktinę patirtį, smulkiųjų pirminių gamintojų indėlis taip pat yra svarbus siekiant realių rezultatų atskirų žemės ūkio valdų lygmeniu;

111. pabrėžia, kad labai svarbus aukštojo mokslo įstaigų vaidmuo skatinant mokslinius tyrimus ir inovacijas ir teikiant rekomendacijas dėl geriausios darniosios praktikos; atkreipia dėmesį į universitetų vaidmenį regionų, turinčių išskirtinių ypatumų, įskaitant atokiausius regionus, žemės ūkio maisto produktų sektoriaus plėtros ir pertvarkos srityse; palankiai vertina strategijoje išreikštą ketinimą padėti maisto perdirbimo MVĮ ir smulkiems mažmeniniams ir maitinimo paslaugų veiklos vykdytojams vystyti naujus įgūdžius, kartu užtikrinant, kad jiems nebūtų sukurta papildomos biurokratijos; pabrėžia, kad gamintojų organizacijų ir kooperatyvų taikomas kolektyvinis požiūris yra strategiškai svarbus, siekiant sutelkti ūkininkus, kad būtų įgyvendinti jų tikslai;

([75]) 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą (OL L 95, 2017 4 7, p. 1).

([76]) 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 178/2002, nustatantis maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantis Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantis su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002 2 1, p. 1).

112. pabrėžia, kad galima įvairi ES žemės ūkio ir kosmoso politikos sinergija, siekiant įgyti tinkamų žinių apie dirvožemį ir maisto kokybę ir spręsti aplinkos, klimato ir demografijos raidos problemas; ragina visas valstybes nares dalyvauti mokslo ir mokslinių tyrimų programose ir ragina Komisiją imtis veiksmų siekiant užtikrinti, kad visose valstybėse narėse būtų daroma vienodesnė pažanga;

113. primena, kad reikia skatinti veiksmingas žemės ūkio žinių ir inovacijų sistemas (AKIS), kad žemės ūkio sektorius taptų darnesnis, spartinant inovacijas ir skatinant glaudų visų suinteresuotųjų subjektų, pvz., ūkininkų, mokslininkų, konsultantų, ekspertų ir NVO, bendradarbiavimą, užtikrinant kokybišką ir įtraukų mokymą bei mokymąsi visą gyvenimą ir spartinant žinių perdavimą, be kita ko, apie integruoto ūkininkavimo metodų, pvz., integruotojo kenkėjų valdymo, taikymą kiekvienai augalų kultūrai;

114. ragina valstybes nares rengiant ir įgyvendinant savo BŽŪP nacionalinius strateginius planus visapusiškai pasinaudoti AKIS teikiamomis galimybėmis; be to, primena, kad ūkių darnumo duomenų tinklas turi siekti tikslo nustatyti ūkių veiklos rezultatų lyginamuosius standartus, dokumentuoti darniosios ūkininkavimo praktikos plėtrą ir suteikti galimybę tiksliai ir konkrečiai pritaikytai ūkio lygmeniu naudoti naujus gamybos metodus, be kita ko, apdorojant surinktus duomenis ir suteikiant ūkininkams ir suinteresuotiesiems subjektams lengvą prieigą prie aktualios informacijos, visų pirma apie gerąją patirtį; atkreipia dėmesį į tai, kad duomenys apie žemės ūkį ir žemės ūkio paskirties žemę atitinka viešąjį interesą, tačiau reikia apsaugoti ūkininkų prieigą prie savo ūkio duomenų ir jų kontrolę;

115. pabrėžia visapusiškos prieigos prie spartaus plačiajuosčio ryšio svarbą siekiant palengvinti skaitmeninio ūkininkavimo technologijų diegimą ūkių lygmeniu ir pabrėžia, kad svarbu remti ūkininkus, kurie veiksmingai naudojasi tokiais novatoriškais sprendimais, užtikrinant jų ekonominį gyvybingumą; pripažįsta, kad ūkininkų organizacijos yra naudingos partnerės plėtojant informacinio pobūdžio tarpininkavimo paslaugas, kuriomis skatinamos inovacijos; pabrėžia programos „Europos horizontas“ svarbą siekiant mokslinių tyrimų ir inovacijos tikslų dirvožemio ir sveiko maisto srityse, nes tai gali padėti pritraukti naują kartą į žemės ūkio sektorių;

116. pabrėžia pagrindinį nepriklausomų ūkių konsultavimo sistemų vaidmenį skleidžiant inovacijas ir žinias, skatinant keitimąsi patirtimi ir propaguojant praktines demonstracijas ir ragina valstybes nares visų pirma teikti išsamias konsultacijas ūkininkams dėl darnesnių gamybos sistemų diegimo; ragina Komisiją ir valstybes nares aktyviai remti iniciatyvas „iš apačios į viršų“, kuriomis siekiama suartinti ūkininkus ir piliečius, dirbant vietos lygmeniu ir įtraukiant vietos žinias, kad būtų galima geriau prisitaikyti prie konkrečių vietos realijų; pabrėžia, kad svarbu skatinti jaunų ūkininkų ir verslininkų mokymą darnaus ūkininkavimo ir maisto sistemų srityse;

117. ragina, neskaitant ūkių konsultavimo sistemų, kurti ir skatinti įvairių suinteresuotųjų subjektų suburiamąsias platformas, kuriomis būtų didinamas bendradarbiavimas ir sutelkiamas dalijimasis žiniomis ir technologijomis visoje žemės ūkio ir maisto grandinėje, kad būtų padedama didinti inovacijų mastą ir tobulinti žemės ūkio gamybos sistemas; taip pat pabrėžia, kad svarbu šią galimybę suteikti visiems grandinės dalyviams, nesukuriant papildomos administracinės naštos;

118. atkreipia dėmesį į svarbų jaunųjų ūkininkų vaidmenį siekiant pereiti prie darnaus ūkininkavimo ir įgyvendinti strategijos tikslus; pažymi, kad mūsų maisto sistemos ekologinė pertvarka suteikia galimybę prisidėti prie gyvybingo kaimo; pabrėžia, kad pagal BŽŪP turėtų būti teikiama didesnė parama jauniesiems ir naujiems ūkininkams pajamų, kartų kaitos, mokymo, jaunimo užimtumo, verslumo ir skaitmeninimo srityse, ypač periferinėse ir labai retai apgyvendintose vietovėse, siekiant sukurti sąlygas, kuriomis jaunimas galėtų būti įtrauktas į žemės ūkį ir jame išlikti, kadangi jie tikriausiai bus pirmieji naujų ir darnesnių ūkininkavimo metodų diegėjai;

119. pabrėžia, kad jaunieji ūkininkai ir galimi nauji rinkos dalyviai susiduria su sunkumais nusipirkti žemės arba išsinuomoti, ir pabrėžia, kad reikia sudaryti palankesnes sąlygas jauniesiems ūkininkams patekti į šį sektorių; pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad ši strategija nedarytų neigiamo poveikio žemės prieinamumui ir kainai – nesukeltų dar didesnių spekuliacijų ir papildomų sunkumų jauniems žmonėms, norintiems dirbti žemę;

120. atkreipia dėmesį į tai, kad žemės ūkio paskirties žemės koncentracija ir žemės grobimas ES, kuriuos kai kuriais atvejais skatina vietos, regionų, nacionalinio ir ES lygmens politika, gali sukelti sunkumų jauniesiems ūkininkams ir naujiems rinkos dalyviams, ieškantiems žemės, kurioje būtų galima įsteigti ūkį; ragina Komisiją ir valstybes nares, taip pat regionines ir vietos administracijas nutraukti tokią praktiką siekiant, kad būtų remiami jaunieji ūkininkai ir sudarytos palankesnės sąlygos jiems pradėti ūkininkauti;

121. be to, mano, kad ši strategija suteikia galimybę pagerinti kaimo vietovių moterų perspektyvas ir atkreipti dėmesį į joms tenkantį itin svarbų vaidmenį, nes ji suteiks verslininkėms palankią aplinką, įskaitant teisinius ir politinius aspektus, geresnes galimybes gauti informacijos, žinių ir įgūdžių, taip pat sudarys palankesnes sąlygas gauti finansinių išteklių ir taip padės sukurti daugiau darbo vietų kaimo vietovėse;

Visuotinės pertvarkos propagavimas

122. primena, kad esama visuotinės atsakomybės už Europos maisto sistemas ir jų atliekamą svarbų vaidmenį nustatant pasaulinius maisto saugos, aplinkos apsaugos, socialinės apsaugos ir gyvūnų gerovės standartus; pakartoja esantis įsipareigojęs įgyvendinti politikos suderinamumo vystymosi labui principus; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad visi į ES importuojami maisto ir pašarų produktai atitiktų atitinkamus ES teisės aktus ir aukštus Sąjungos standartus, ir teikti paramą vystymuisi, kuria pirminiams gamintojams iš besivystančių šalių būtų padedama laikytis šių standartų; palankiai vertina Komisijos ketinimą atsižvelgti į leidžiamojo importo nuokrypio paraiškų poveikį aplinkai; mano, kad turėtų būti sprendžiamas dėl žemės naudojimo ir žemės naudojimo keitimo, susijusio su importuotais pašarais ir maistu, išmetamų teršalų klausimas;

123. ragina Komisiją ir valstybes nares toliau laikytis holistinio požiūrio, kad tam tikrų strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ tikslų įgyvendinimas ES nelemtų dalies žemės ūkio gamybos perkėlimo į regionus už Europos ribų, kuriuose taikomi žemesni nei ES standartai;

124. primena, kad galimybė patekti į ES rinką ir pasiekti jos 450 mln. vartotojų mūsų prekybos partneriams suteikia stiprią paskatą gerinti savo darnumą, taip pat gamybos ir darbo standartus; mano, kad žaliojo kurso sėkmė glaudžiai susijusi su mūsų prekybos politika;

125. palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą skatinti visame pasaulyje laipsniškai nutraukti ES nebepatvirtintų pesticidų naudojimą ir užtikrinti, kad pagal atitinkamus teisės aktus ES uždrausti naudoti pavojingi pesticidai nebūtų eksportuojami už Sąjungos ribų, ir primygtinai ragina Komisiją kuo greičiau pateikti pasiūlymų šiuo tikslu; mano, kad ES turėtų remti besivystančias šalis, kad padėtų joms sumažinti neracionalų pesticidų naudojimą ir skatintų taikyti kitus augalų ir žuvininkystės išteklių apsaugos metodus; pabrėžia, kad dėl strategijos negali būti skatinamas produktų, darančių didesnį poveikį aplinkai ir klimatui, importas iš ES nepriklausančių šalių; pažymi, jog dėl to būtina, kad iš ES nepriklausančių šalių importuojamiems žemės ūkio ir maisto produktams būtų taikomi tokie pat reikalavimai, įskaitant visišką medžiagų, kurios atitinka naudojimo nutraukimo kriterijus, likučių netoleravimą;

126. atkreipia dėmesį į tai, kad 2050 m. apie 10 mlrd. pasaulio gyventojų turės būti aprūpinami saugiais ir įperkamais maisto produktais, sparčiai augant gyventojų skaičiui, vykstant klimato kaitai, stingant gamtos išteklių ir keičiantis vartojimo įpročiams; ragina Komisiją stiprinti strategijos pasaulinį aspektą siekiant užtikrinti teisę į tinkamą maistą ir įgyvendinti Jungtinių Tautų deklaraciją dėl valstiečių ir kitų kaimo vietovėse dirbančių žmonių teisių ir pabrėžia, kad ES politikos priemonėmis, susijusiomis su sąžiningomis, darniomis ir atspariomis maisto sistemomis, turėtų būti aiškiai sprendžiami lyčių nelygybės klausimai; primygtinai ragina Komisiją teikti paramą besivystančioms šalims, kad būtų apsaugotos jų besikuriančios pramonės šakos, skatinamas apsirūpinimo maistu saugumas, remiamas klimato kaitos švelninimas žemės ūkyje ir laikomasi ES ir tarptautinių darnumo standartų eksportuojant žemės ūkio produktus;

127. pabrėžia, kad ES turi ginti žmogaus teises ir teisę į maistą, nes tai yra pagrindinis maisto sistemų principas ir prioritetas, taip pat būtina priemonė siekiant pertvarkyti maisto sistemas, užtikrinti labiausiai marginalizuotų asmenų teises gauti maistingo maisto ir įgyvendinti Jungtinių Tautų deklaraciją dėl valstiečių ir kitų kaimo vietovėse dirbančių žmonių teisių;

128. pabrėžia, kad jei gyvūninės produkcijos ES nepriklausančiose šalyse standartai neatitinka ES gyvūninės produkcijos standartų, turėtų būti uždraustas gyvūninės produkcijos importas iš tų šalių;

129. susirūpinęs pažymi, kad keliuose Sveikatos ir maisto saugos GD atliktuose audituose ir išsamiuose NVO tyrimuose nurodyta, kad neužtikrinamas visiškas gyvų arklių, iš Argentinos vežamų į Europos Sąjungos rinką, atsekamumas, todėl kyla pavojus dėl maisto saugos ir kenkiama gyvūnų gerovei; ragina Komisiją sustabdyti arklienos importą iš šalių, kurios nesilaiko taikomų ES reikalavimų, susijusių su atsekamumu ir gyvūnų gerove;

130. primena, kad struktūriniai nebūtini bandymai su gyvūnais neturėtų būti vykdomi maisto grandinėje, nes Direktyvoje 2010/63/ES numatoma pakeisti ir mažinti gyvūnų naudojimą procedūrose; ragina Komisiją ir valstybes nares nutraukti kumelingų kumelių serumo gonadotropino (KKSG), kuris gaunamas iš kumelingų kumelių, kurios sistemingai apvaisinamos ir kurių kraujas nuolat imamas, kraujo importą ir gamybą valstybėse narėse, nes tai susiję su gyvūnų sveikatos ir gerovės problemomis;

131. ragina Komisiją skubiai pateikti pasiūlymą dėl ES teisinės sistemos, grindžiamos privalomu horizontaliu išsamiu patikrinimu visoje bendrojoje rinkoje veikiančių ES ir užsienio bendrovių tiekimo grandinėje, kad būtų užtikrintos darnios tiekimo grandinės ir investicijos, kuriomis nedaromas neigiamas poveikis aplinkai, įskaitant miškų naikinimą, miškų alinimą, ekosistemų pertvarkymą ir būklės blogėjimą, ir neigiamas poveikis žmogaus teisėms ir valdymui, siekiant skatinti gerą valdymą ir didinti atsekamumą ir atskaitomybę pasaulinėse tiekimo grandinėse;

132. pažymi, kad ES vidaus rinka yra didžiausia pasaulyje žemės ūkio maisto produktų importuotoja ir eksportuotoja; yra įsitikinęs, kad ES turėtų pasinaudoti savo, kaip svarbios pasaulinės veikėjos, pozicija, kad nustatytų darnių maisto sistemų lyginamuosius ir tiesioginius tarptautinius standartus, grindžiamus žmogaus ir darbuotojų teisių laikymusi, sąžininga konkurencija, atsargumo principu, aplinkos apsauga ir gyvūnų gerove, laikantis Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) taisyklių; mano, kad standartų šiose srityse apsauga turėtų būti neatsiejama visų prekybos susitarimų skyrių dalis ir kad daugiašalis bendradarbiavimas reglamentavimo srityje taip pat galėtų padėti pasiekti strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ tikslus;

133. ragina Komisiją stiprinti strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ prekybos aspektus siekiant užtikrinti bendros prekybos politikos, Muitų sąjungos veiksmų plano, bendros žemės ūkio ir žuvininkystės politikos derėjimą su strategijos „Nuo ūkio iki stalo“, 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos ir kitos susijusios ES politikos tikslais ir siekti šių tikslų palaipsniui, plėtojant veiksmingus žaliuosius aljansus visuose atitinkamuose dvišaliuose, regioniniuose ir daugiašaliuose forumuose, įskaitant 2021 m. Jungtinių Tautų aukščiausiojo lygio susitikimą maisto sistemų klausimais, taip pat atliekant plataus užmojo prekybos politikos peržiūrą, sukuriant specialią darnioms žemės ūkio maisto sistemoms ir produktams skirtą sistemą būsimiems prekybos susitarimams, visų pirma nustatant standartų nemažinimo išlygas, gerinant apsaugos sąlygų veikimą ir nutraukiant produktų, kurie viršija ES nustatytą didžiausią leidžiamąją augalų apsaugos produktų likučių koncentraciją, importą laikantis PPO taisyklių; ragina Komisiją skatinti geresnį visų viešųjų ir privačiųjų suinteresuotųjų subjektų veiklos koordinavimą, kad būtų pasiekti šie tikslai; mano, kad ES turėtų dar kartą patvirtinti Aprūpinimo maistu pasaulyje komiteto, kaip tarptautinės aprūpinimo maistu ir mitybos politikos platformos, įgaliojimus;

134. palankiai vertina strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ užmojį užtikrinti, kad visuose ES prekybos susitarimuose būtų privalomi vykdyti prekybos ir darnaus vystymosi skyriai, kaip priemonė užtikrinti, kad didesni siūlomi reglamentavimo užmojai derėtų su ES prekybos politika ir jų paisytų ES nepriklausančios valstybės, pasirašiusios prekybos sutartis su ES; pabrėžia, kad svarbu stiprinti prekybos ir darnaus vystymosi skyrių prekybos susitarimuose vykdymo užtikrinimą, be kita ko, kraštutiniu atveju taikant sankcijomis grindžiamus ginčų sprendimo mechanizmus, kad būtų propaguojamas pasaulinis požiūris į klimatą ir biologinę įvairovę, skatinama darnesnė žemės ūkio maisto produktų gamyba, sustabdytas pasaulinis miškų naikinimas ir, laikantis aštuonių pagrindinių TDO konvencijų, keliami darbo standartai; siūlo prekybos ir darnaus vystymosi skyriuose taip pat atsižvelgti į lygiaverčius gamybos standartus (pvz., gyvūnų gerovės, atsekamumo, atsparumo antimikrobinėms medžiagoms ir augalų apsaugos produktų naudojimo), kuriuos visais gamybos ir platinimo etapais turėtų sistemingai sertifikuoti nepriklausomos audito ir sertifikavimo įstaigos, taip pat į gaires su tarpinėmis reikšmėmis, taikant *ex post* vertinimą; primygtinai ragina Komisiją remti besivystančias šalis siekiant skatinti apsirūpinimo maistu saugumą ir teikti pagalbą joms derinant savo taisykles su Europos standartais darnių žemės ūkio maisto produktų sistemų srityje; tikisi, kad Komisijos už prekybos taisyklių laikymosi užtikrinimą atsakingas vyriausiasis pareigūnas, spręsdamas rinkos iškraipymo problemas, stiprindamas prekybos ir darnaus vystymosi skyrių vykdymo užtikrinimą ir palaikydamas konstruktyvų dialogą su vyriausybėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, visapusiškai atliks savo vaidmenį užtikrinant tinkamą atitinkamų susitarimų taikymą;

135. ragina ES padėti besivystančioms šalis priimti atitinkamus nacionalinės teisės aktus, kad būtų galima apsaugoti nykstančius genetinius maisto ir žemės ūkio išteklius, užtikrinti, kad jais galėtų nuolat naudotis ir juos valdyti vietos bendruomenės, čiabuviai, vyrai ir moterys, taip pat užtikrinti sąžiningą ir teisingą dalijimąsi nauda, kurią teikia naudojimasis šiais ištekliais;

136. atkreipia dėmesį į Komisijos atliktą ES prekybos susitarimų bendro ekonominio poveikio žemės ūkiui tyrimą, iš kurio matyti, kad tiek pagal konservatyvų, tiek pagal plataus užmojo scenarijų numatoma, kad iki 2030 m. ES prekybos susitarimais bus užtikrintas teigiamas bendras prekybos žemės ūkio maisto produktais balansas ir sukurta didesnė vertė, o tai rodo, kad ES prekybos susitarimai daro teigiamą poveikį ES žemės ūkio sektoriui;

137. pabrėžia, kad negalima ratifikuoti dabartinio ES ir MERCOSUR susitarimo, nes, be kita ko, juo neužtikrinama biologinės įvairovės apsauga, visų pirma Amazonijoje, ir nesuteikiama garantijų, susijusių su ūkininkavimo standartais;

138. pažymi, kad prekybos ir darnaus vystymosi skyriuose neaptariamas galimas neigiamas prekybos susitarimų poveikis žemės naudojimo keitimui, miškų naikinimui ar klimato kaitai; mano, kad Europos ir tarptautiniai aplinkos apsaugos, saugos, gyvūnų gerovės ir socialiniai standartai turėtų būti visapusiškai taikomi visiems prekybos susitarimų skyriams, kad būtų išvengta visų kitų prekybos nuostatų neigiamo poveikio šiems standartams;

139. atkreipia dėmesį į tai, kad prekybos susitarimais turi būti užtikrinama, kad susitariančios šalys aktyviai dalyvautų propaguojant darnaus vystymosi principus ir kad tarptautiniai standartai atitiktų ES užmojus aplinkos ir klimato srityje; be to, mano, kad, siekiant užtikrinti pasaulinį perėjimą prie darnių maisto sistemų, šiuose susitarimuose turėtų būti atsižvelgiama į tai, kad privaloma laikytis Paryžiaus susitarimo;

140. primena, kad žemės ūkis ir žvejyba yra gyvybiškai svarbūs siekiant plėtoti darnią ekonominę veiklą atokiausiuose regionuose, ir pabrėžia šių sektorių indėlį ir pridėtinę vertę padedant užtikrinti apsirūpinimo maistu saugumą ir patenkinti gyventojų poreikį turėti užtektinai saugių ir kokybiškų produktų; ragina įgyvendinant strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ ir vėlesniuose pasiūlymuose dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų sistemingai atsižvelgti į atokiausių regionų ribotas struktūrines agronomines ir prekybos galimybes, kaip nurodyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 349 straipsnyje, kad jie galėtų konkuruoti vienodomis sąlygomis ir būtų užtikrintas perspektyvių alternatyvių sprendimų prieinamumas žemės ūkio maisto produktų sektoriams, jei jų gamybos priemonės ir prekybos srautai yra riboti;

141. palankiai vertina Pasaulio prekybos organizacijoje pasiūlytą naują iniciatyvą dėl aplinkos ir prekybos; pabrėžia, kad svarbu pasinaudoti šia sistema siekiant išplėtoti visapusišką ir darnią žemės ūkio maisto produktų sistemą, grindžiamą bendrais plataus užmojo gamybos standartais; primygtinai ragina Komisiją aktyviai įsitraukti į PPO veiklą siekiant sudaryti sąlygas ekologinei pertvarkai, užtikrinti, kad prekybos politika derėtų su DVT, tęsti derybas dėl skaidriai kaupiamų apsirūpinimo maistu saugumo atsargų ir visų pirma neleisti susidaryti situacijoms, kai žemės ūkio produktai tampa koreguojamu kintamuoju ar netiesiogine prekybos konfliktų auka, drauge toliau plėtojant plataus užmojo, PPO taisykles atitinkančią darnios prekybos politiką;

142. palankiai vertina strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ daromas nuorodas į atitinkamus Jungtinių Tautų procesus; pabrėžia, kad ES turi remti Aprūpinimo maistu pasaulyje komitetą ir jo pilietinės visuomenės mechanizmą kaip pagrindinę daugiašalę maisto sistemų politikos platformą; ragina Komisiją visuose atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, įskaitant 2021 m. Jungtinių Tautų aukščiausiojo lygio susitikimą maisto sistemų klausimais, skatinti visuotinį perėjimą prie darnių maisto sistemų aprūpinimo maistu saugumo;

143. pabrėžia, kad svarbu moderniomis technologijomis ir žiniomis dalytis su besivystančiomis šalimis, taip pat mokyti vietos šalių ir Europos ūkininkus, siekiant jiems padėti įgyvendinti novatorišką žemės ūkio praktiką, nes žemės ūkio sektorius šiuose regionuose turi lemiamą reikšmę apsirūpinimo maistu saugumui ir užimtumui;

o

o o

144. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.